

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miasta Siemiatycze
z dnia*

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ
DLA MIASTA SIEMIATYCZE
NA LATA 2024-2030**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ.....	4
3. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ	6
4. POLICYJNE STATYSTYKI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”	8
5. SKUTECZNOŚĆ FUNKCJONUJĄCEGO W POLSCE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY.....	10
6. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	12
7. ADRESACI PROGRAMU	13
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W MIEŚCIE	15
1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA.....	15
2. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH.....	17
2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W MIEŚCIE	17
2.2. PODMIOTY SPOZA MIASTA WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW MIASTA.....	34
3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE.....	40
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY.....	42
4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	43
4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM	49
4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ	52
5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM	54
6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	55
7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU.....	58
III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE	61
1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	61
2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	62
IV. REALIZACJA PROGRAMU	68
1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY.....	68
2. MONITORING I EWALUACJA.....	68
3. FINANSOWANIE	69
SPIS TABEL I WYKRESÓW	70

I. WPROWADZENIE

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domową można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.). Artykuł 2. ustawy **definiuje przemoc domową** jako *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”*

Ustawa definiuje również **osoby doznające przemocy** domowej. W rozumieniu obowiązujących przepisów osoby, wobec których jest stosowana przemoc domowa, to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

- h) małoletni;
- i) małoletni będący świadkami przemocy domowej.

W rozumieniu przepisów ustawy osoba stosująca przemoc domową to pełnoletni, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób wskazanych w ustawie jako osoby doznające przemocy, a z kolei świadek przemocy domowej to osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej. Należy również zaznaczyć, że małoletni, będący świadkiem przemocy domowej, automatycznie otrzyma status osoby doznającej przemocy.

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ

Odwołując się m.in. do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, można wyróżnić następujące podstawowe rodzaje przemocy: **fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną i cyberprzemoc.** Rozszerzenie tych pojęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

rodzaje przemocy	formy
fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy itp.
psychiczna	wysmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej lub uzyskania samodzielności finansowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.
cyberprzemoc	działania i zaniechania istotnie naruszające prywatność lub wzbudzające poczucie zagrożenia, poniżenia lub udrczenia, podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej, innymi słowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” i ustawy z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Przemoc może pojawić się w każdym domu, nie ma ona związku ani ze statusem społecznym rodziny, ani miejscem zamieszkania, a osobami doznającymi przemocy domowej bywają zarówno mieszkańcy dużych miast, jak i mniejszych miejscowościach czy wsi.

Osobami doznającymi przemocy domowej są na ogół **kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni**. Kategorią osób doznających przemocy, o których mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi.

Seniorzy narażeni są na wszystkie rodzaje przemocy, choć w tej grupie wiekowej przemoc ma swoją specyfikę. Osoby pracujące z osobami starszymi (pracownicy socjalni, pielęgniarki, geriatrzy) zauważają, że w odniesieniu do seniorów przemoc dotyczy najczęściej zaniedbania i wykorzystywania materialnego.

Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Osoba doznająca przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu osobom doznającym przemocy udaje się przeciwstawić stosującemu przemoc, niemniej jednak większość **potrzebuje pomocy innych**. Bez odpowiedniego wsparcia osoby doznające przemocy nigdy nie zdobędą się na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec nich przemocy.

Osoba, której życie lub zdrowie może być zagrożone powinna też pamiętać, by jak najszybciej zawiadomić Policję, bo szybka reakcja umożliwi nie tylko zapewnienie ochrony, ale także wszczęcie odpowiednich procedur i zabezpieczenie dowodów zdarzenia. W przypadku doznania obrażeń ciała osoba doznająca przemocy powinna zgłosić się do lekarza w celu udzielenia pomocy medycznej. Może także zażądać wystawienia

zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy.

3. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, osobie doznającej przemocy domowej udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

1. poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
2. interwencji kryzysowej i wsparcia;
3. ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;
4. zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
5. badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
6. zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Osobie doznającej przemocy domowej udziela się informacji o dostępnych formach wsparcia wymienionych w ust. 1.

Osoba, która doznaje przemocy domowej, może skorzystać także z porady prawnej i wsparcia psychologicznego, dzwoniąc pod dostępny całodobowo Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” – 800 120 002. Na ten numer mogą dzwonić także osoby, które chcą w sposób anonimowy dokonać zgłoszenia.

Osoby korzystające z usług telefonu mają prawo nie ujawniać swoich danych personalnych. Na własne życzenie mogą jednak podać imię i nazwisko. Anonimowość zarówno dzwoniącego/ej, jak i konsultanta/teki tworzy bezpieczną przestrzeń do opowiedzenia o swoim doświadczeniu, uporządkowania przeżytych doświadczeń, nazwania problemu i wspólnego zastanowienia się nad możliwościami wyzwolenia się z krzywdzącej sytuacji.

Narzędziem służącym przeciwdziałaniu przemocy domowej jest procedura „**Niebieskie Karty**”. To procedura interwencji wobec przemocy domowej, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Czynności te podejmowane są przez odpowiednie służby: jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policję, oświatę, ochronę zdrowia i inne określone w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Kształt procedury oraz wzory formularzy określają przepisy szczegółowe.

Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie przez pracownika odpowiednich służb formularza „Niebieska Karta – A”. Osoba wszczynająca procedurę podejmuje działania interwencyjne mające na celu osobie doznającej przemocy zapewnienie bezpieczeństwa. Osobie doznającej przemocy przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”. Następnie formularz „Niebieska Karta – A” przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego, gdzie dokument otrzymuje grupa diagnostyczno-pomocowa.

Osobę, która doznała przemocy, zaprasza się na posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej, gdzie dokonuje się analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i we współpracy z tą osobą opracowuje się indywidualny plan pomocy albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań. Na posiedzeniu grupy wypełniany jest formularz „Niebieska Karta – C”. Grupa diagnostyczno-pomocowa wzywa osobę stosującą przemoc domową, dokonuje analizy sytuacji i na podstawie danych zawartych w formularzu „Niebieska Karta – D” dokonuje ustaleń dotyczących dalszych działań, zobowiązując osobę stosującą przemoc domową do ich realizacji.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje, gdy ustanie przemoc lub nastąpi rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań. O zakończeniu procedury powiadamia się podmioty, które w niej uczestniczyły. W okresie dziewięciu kolejnych miesięcy sytuacja osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” jest monitorowana. Zespoły interdyscyplinarne oraz grupy diagnostyczno-pomocowe podejmują działania w ramach swoich kompetencji określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej i Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Procedura „Niebieskie Karty”

przeprowadzana jest niezależnie od innych rodzajów postępowań, w szczególności postępowania karnego, cywilnego czy rodzinnego.

4. POLICYJNE STATYSTYKI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”

Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy domowej w kraju ujawniają, że w 2023 r. liczba osób doznających przemocy wyniosła ogółem 77 832, z czego 51 631 stanowiły kobiety, 17 039 osoby małoletnie, zaś 9 162 mężczyźni. Funkcjonariusze Policji w 2023 r. wypełnili łącznie 62 170 formularzy „Niebieska Karta – A”. Szczegółowe dane za rok 2023 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2023

liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” – A” (ogółem), w tym:	62 170
liczba formularzy wszczynających procedurę	54 029
liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy domowej w trakcie trwającej procedury	8 141
liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem)	77 832
w tym kobiet	51 631
w tym mężczyzn	9 162
w tym małoletnich	17 039
liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem)	63 016
w tym liczba kobiet	7 595
w tym liczba mężczyzn	55 225
w tym liczba nieletnich	196
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu (ogółem)	30 261
w tym kobiet	2 171
w tym mężczyzn	28 079
w tym nieletnich	11
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu (ogółem)	393
w tym kobiet	35
w tym mężczyzn	358

liczba osób stosujących przemoc domową będących jednocześnie pod wpływem alkoholu i środka działającego podobnie do alkoholu (ogółem)	142
w tym kobiet	8
w tym mężczyzn	134
liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej	611

Źródło: Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczące procedury „Niebieskie Karty” – <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzynie/201373,Przemoc-w-rodzynie-dane-od-2012-roku.html>

Prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej. Przemoc domowa wiąże się z lękiem osób doznających przemocy i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, **w związku z czym bardzo trudno oszacować rzeczywistą skalę tego zjawiska.**

W 2020 r. dzięki nowelizacji przepisów Policja otrzymała narzędzia do skuteczniejszej walki z osobami stosującymi przemoc domową. Obecnie policjanci mają możliwość wydać osobie stosującej przemoc **nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia lub **zakazu zbliżania się do mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia. Te nakazy lub zakazy mogą być wydane łącznie i obowiązują od momentu ich wydania.

Policjanci mają także prawo wydać nakaz lub zakaz podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy (w szczególności w wyniku zgłoszenia przez osobę doznającą przemocy, kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków).

Przepisy mówią, że osobie, wobec której wydany zostanie nakaz lub zakaz, przysługuje prawo zabrania ze sobą jedynie przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy oraz będących jej własnością zwierząt domowych. Ma także jednorazową możliwość zabrania z mieszkania w późniejszym terminie mienia stanowiącego jej własność, w obecności policjanta i po uzgodnieniu terminu z osobą dotkniętą przemocą domową.

W okresie obowiązywania nakazu lub zakazu policjanci są zobligowani do co najmniej trzykrotnego sprawdzenia, czy są one respektowane. Za niestosowanie się osoby do

wydanego przez policję zakazu lub nakazu, kodeks wykroczeń przewiduje karę aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

5. SKUTECZNOŚĆ FUNKCJONUJĄCEGO W POLSCE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY

Kwestie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia dla osób doznających przemocy były przedmiotem badania przeprowadzonego w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Respondentami były zarówno osoby dotknięte przemocą, które skorzystały ze wsparcia, jak i przedstawiciele instytucji i organizacji udzielających pomocy.

Badanie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia pokazało, iż wysoko oceniane jest interdyscyplinarne podejście w zakresie pomocy udzielanej osobom krzywdzonym. Pozytywnie oceniana jest praca zespołów interdyscyplinarnych oraz współpraca interdyscyplinarna na poziomie gmin, prowadzona w celu obejmowania kompleksowym wsparciem osób doznających przemocy w rodzinie. Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozytywnie oceniały współpracę instytucjonalną na poziomie lokalnym, wskazując na możliwość szybkiej wymiany informacji i podejmowania decyzji.

Badania pokazały, że procedura „Niebieskie Karty” jest zdecydowanie podstawowym narzędziem wykorzystywanym w procesie obejmowania wsparciem osób doznających różnego rodzaju przemocy. Świadczą o tym, nie tylko opinie wyrażane na jej temat przez pracowników instytucji pomocowych, ale także to, że aż 90% badanych osób doznających przemocy, które objęte były pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji, była bądź jest objęta działaniem tej procedury. Wyniki badań pokazały, że wsparcie w ramach procedury „Niebieskie Karty” było oceniane pozytywnie, i w większości przypadków wsparcie to definitywnie bądź częściowo rozwiązuje problem.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. z 2023 poz. 535) wprowadziła nie tylko pojęcie przemocy domowej, ale przyniosła aktualizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasad postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową.

Ustawa poszerzyła zakres działań, jakie mogą być podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową, wprowadzając dodatkowo programy korekcyjno-edukacyjne lub psychologiczno-terapeutyczne. Programy te mają na celu w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy. Po skierowaniu do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym osoba stosująca przemoc domową jest **zobowiązana** zgłosić się do uczestnictwa w programie, ukończyć program w wyznaczonym terminie oraz dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o jego ukończeniu. Uporczywe niestosowanie się do wskazanych obowiązków może skutkować nałożeniem kary grzywny albo ograniczenia wolności.

9 listopada 2023 r. został przyjęty Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który będzie realizowany w latach 2024-2030. Postanowienia programu przewidują kontynuację działań, które realizowane były dotychczas w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 oraz kolejne, uchwalane w perspektywach rocznych na lata: 2021, 2022 i 2023. Realizacja programu ma zwiększyć skuteczność pomocy i wsparcia osób zagrożonych oraz doznających przemocy domowej. Chodzi m.in. o zwiększenie działań profilaktycznych oraz lepszą dostępność i skuteczność ochrony osób, które doświadczają takiej przemocy. W programie ujęto także zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów, które realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Do najważniejszych rozwiązań Programu należą m.in.: podniesienie świadomości społecznej związanej z przeciwdziałaniem przemocy domowej; rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej; podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej; zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej dla osób, które doświadczają przemocy domowej; zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób, które zajmują się świadczeniem usług dla osób zagrożonych i doznających przemocy domowej.

PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Niniejszy Program został opracowany w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Siemiatyczach przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z postanowieniami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.), która w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej”.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa dla samorządu gminnego także następujące zadania: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Akty prawne wspomagające podejmowanie na terenie gminy działań na rzecz osób zagrożonych przemocą domową oraz doznających przemocy domowej, jak również osób stosujących przemoc domową i jej świadków, to również:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.);
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283);
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
5. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.);
6. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 978 z późn. zm.);
7. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750 z późn. zm.);
8. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571 z późn. zm.);

9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725);
10. uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz. 1232);
11. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze na lata 2022-2028.

Realizacja działań wyznaczonych w Programie może także wymagać odwołania się do takich aktów prawnych, jak:

1. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809);
2. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17);
3. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37);
4. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2024 r. poz. 706);
5. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.);
6. ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145 z późn. zm.);
7. ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1266 z późn. zm.);
8. ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914).

7. ADRESACI PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Siemiatycze na lata 2024-2030 jest adresowany w szczególności do rodzin i osób, które ze względu na przemoc domową wymagają wsparcia społecznego, osób stosujących przemoc domową, świadków przemocy domowej, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz pozostałych mieszkańców miasta.

Zadaniem niniejszego Programu jest kontynuacja szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, jak i ochronę oraz pomoc osobom dotkniętym przemocą, podejmowanie

odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc, a także zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W MIEŚCIE

Diagnoza problemu przemocy domowej w Siemiatyczach została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców, przedstawicieli funkcjonujących w mieście placówek systemu oświaty oraz uczniów.

1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Siemiatycze to gmina miejska położona w południowej części województwa podlaskiego, w powiecie siemiatyckim. Zajmuje obszar 36,25 km², co stanowi 2,5% powierzchni powiatu, i jest jedną z dziewięciu powiatowych jednostek terytorialnych. Siemiatycze to siedziba miasta oraz gminy wiejskiej Siemiatycze, a także siedziba władz i jednostek powiatu siemiatyckiego. Obszar miasta sąsiaduje z miejscowościami przynależnymi administracyjnie do gminy wiejskiej Siemiatycze.

W ramach struktury administracyjnej terytorium miasta obejmuje swoim obszarem 8 jednostek pomocniczych – osiedli: Osiedle Nr 1, Osiedle Nr 2, Osiedle Nr 3, Osiedle Nr 4, Osiedle Nr 5, Osiedle Nr 6, Osiedle Nr 7 i Osiedle Nr 8.

Miasto Siemiatycze jest lokalnym ośrodkiem rozwijającym funkcje handlowo-usługowe, produkcyjne i turystyczne, jest także ważnym ośrodkiem działającym na rzecz obsługi administracyjnej jednostek organizacyjnych powiatu siemiatyckiego, jak również ważnym ośrodkiem usług publicznych: szkolnictwa, ochrony zdrowia, transportu i innych. W strukturze użytkowania terenów przeważają użytki rolne (57,7%), zaś lasy stanowią ponad 26,4% terenu miasta.

Z końcem 2023 r. miasto liczyło ogółem 13 559 mieszkańców, w tym 7 174 kobiety, które stanowiły 52,9% ogółu ludności, a gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 374 osoby na km². Dane odnoszące się do demografii przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Liczba mieszkańców miasta w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba mieszkańców ogółem	14 440	13 742	13 559
w tym kobiet	7 324	7 222	7 174

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców miasta w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	2 143	2 095	2 085
liczba osób w wieku produkcyjnym	8 476	8 427	8 132
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	3 336	3 220	3 342

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Tabela 5. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba urodzeń żywych	84	95	91
liczba zgonów	174	140	154
przyrost naturalny	-90	-45	-63

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze i Głównego Urzędu Statystycznego.

W roku szkolnym 2023/2024 w mieście funkcjonowały cztery placówki opieki nad dziećmi do lat 3, sześć placówek wychowania przedszkolnego, dwie szkoły podstawowe i jedna szkoła ponadpodstawowa.

Działalność kulturalną w mieście prowadzi Siemiatycki Ośrodek Kultury oraz Miejska Biblioteka Publiczna im. księżnej Anny Jabłonowskiej wraz z filią przy ul. 11 Listopada 18B. Placówki zajmują się upowszechnianiem kultury, a także przyczyniają się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, sztuką i tradycjami oraz aktywnym stylem życia.

Uprawianiu sportu i rekreacji w mieście służy zarówno 9 obiektów sportowo-rekreacyjnych (m.in. Stadion Miejski, Boisko Orlik, Hala Widowiskowo-Sportowa oraz SkatePark), jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu. Propagowaniem kultury fizycznej w mieście zajmuje się również 11 działających na jego terenie klubów, w tym 4 uczniowskie kluby sportowe.

Zadania ochrony zdrowia w mieście realizują :1 Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej i Szpital Powiatowy, 2 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej oraz 2 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej Zespoły Pielęgniarskie, zaś doraźną pomoc medyczną zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego. W mieście Siemiatycze działa 8 aptek.

W latach 2021-2023 udział bezrobotnych w liczbie ludności miasta w wieku produkcyjnym wynosił odpowiednio: 3,52%, 3,63%, 4,18%. Stopa bezrobocia w powiecie siemiatyckim w rozpatrywanym okresie wynosiła 5,6%, 6,4%, i 6,3%. Na koniec 2023 r. na terenie miasta funkcjonowało 1 180 podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne. Najwięcej podmiotów gospodarczych prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego oraz napraw pojazdów samochodowych, działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, a także budownictwa.

W 2023 r. na terenie Miasta Siemiatycze działało 9 organizacji pozarządowych.

Pomoc społeczną w mieście świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi

instytucjami czy organizacjami pozarządowymi, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

2. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy domowej zostały zebrane z instytucji i organów działających w mieście Siemiatycze. Uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2021-2023 mieszkańców miasta.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W MIEŚCIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy domowej określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie miasta lub obejmujące swoim zasięgiem działania jego mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz osób doznających przemocy i stosujących przemoc domową. Poniższa tabela zawiera dane adresowe jednostek działających w mieście i świadczących pomoc jego mieszkańcom.

Tabela 6. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową w mieście

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Urząd Miasta	ul. Pałacowa 2, 17-300 Siemiatycze
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. 11 Listopada 35A, 17-300 Siemiatycze
3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy	
4.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Legionów Piłsudskiego 1, 17-300 Siemiatycze
5.	Punkt Konsultacyjny	
6.	Zespół Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego przy PCPR	ul. Legionów Piłsudskiego 3, 17-300 Siemiatycze
7.	Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Szpitalna 8, 17-300 Siemiatycze
8.	Grupa AA dla osób uzależnionych przy Stowarzyszeniu Abstynentów „Ignis”	ul. 11 Listopada 44, 17-300 Siemiatycze
9.	Grupa Wsparcia „Al Anon” dla osób współuzależnionych przy Stowarzyszeniu Abstynentów „Ignis”	
10.	Placówka Wsparcia Dziennego „Siemiatycki Klub Juniora”	ul. Grodzieńska 31A, 17-300 Siemiatycze
11.	Świetlica Socjoterapeutyczna Caritas Diecezji Drohiczyńskiej	ul. Gen. Wł. Andersa 4, 17-300 Siemiatycze
12.	Siemiatyckie Stowarzyszenie Abstynentów „Ignis”	ul. 11 Listopada 44, 17-300 Siemiatycze

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Urząd Miasta w ramach realizacji zadań własnych nałożonych na miasto odpowiada za zapewnienie środków i tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ten obszar działań zatwierdza uchwałą Rada Miejska. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień oraz środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów przemocy domowej w mieście Siemiatycze w latach 2021-2023.

Tabela 7. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2021-2023

rodzaj	wartość w zł		
	2021	2022	2023
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	498 614,19	544 469,48	601 749,82

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Tabela 8. Środki finansowe przeznaczone w mieście w latach 2021-2023 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej

przeznaczenie	wielkość nakładów (w zł) w poszczególnych latach		
	2021	2022	2023
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	383 669,53	457 251,77	372 754,31
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	30 162,40	29 322,00	10 000,00
na przeciwdziałanie przemocy domowej	123,00	0	0
razem	413 831,93	486 573,87	382 754,31

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Środki z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2021-2023 systematycznie rosły. Wahaniom natomiast ulegały środki przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej w latach 2021-2023. Największe kwoty w latach 2021-2023 wydatkowano na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy domowej pełni **Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego, kieruje osoby uzależnione na leczenie i terapię, prowadzi rozmowy wspierające pomagające utrzymać abstynencję, rozmowy z osobami współuzależnionymi oraz z członkami rodzin, zachęcając członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin. Do zadań Komisji należą także działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu

obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Dane dotyczące działalności MKRPA zestawiono w poniższych tabelach.

Tabela 9. Liczba członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób zaangażowanych w prace MKRPA	4	4	4

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siemiatyczach.

Tabela 10. Działalność MKRPA w latach 2021-2023 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób, z którymi MKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	75	66	58
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	6	8	2

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siemiatyczach.

W latach 2021-2023 członkowie Komisji przeprowadzili w sumie 199 rozmów motywujących. W analizowanym okresie skierowali do sądu łącznie 16 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy domowej oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo konieczne jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązywaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje m.in. poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie warsztatów, wycieczek, imprez masowych i festynów propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii, programów, a także organizowanie i finansowanie szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień.

Profesjonalne wsparcie świadczy funkcjonujący w mieście **Punkt Konsultacyjny** dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą, w którym porad udzielają specjaliści z zakresu uzależnień. Punkt Konsultacyjny odgrywa istotną rolę nie tylko w obszarze wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, ale także w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Funkcjonowanie Punktu obejmuje: prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej, udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad

w sprawach uzależnień i przemocy, motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego, motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nie uzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia, udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu, rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy, inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej.

Celem działania **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy** jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego. Zgodnie z postanowieniami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych.

W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić również przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową, kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone w ustawie działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Zespół interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych tworzonych w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, wynikających z postanowień ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, mających na celu udzielenie skutecznej pomocy osobom doznającym przemocy oraz podjęcie działań wobec osoby stosującej przemoc domową w celu przeciwdziałania przemocy.

Do głównych zadań Zespołu należy:

1. diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,

2. inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
3. inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
4. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
5. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
6. powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
7. monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
8. przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 (W przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania informuje o prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty” zespół interdyscyplinarny obecnego miejsca zamieszkania), oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a (W przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 9e ust. 3, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania osób, wobec których była realizowana procedura „Niebieskie Karty”, na wniosek zespołu interdyscyplinarnego obecnego miejsca zamieszkania tych osób, przekazuje dokumentację wytworzoną w trakcie procedury „Niebieskie Karty”, prowadzoną przez grupę diagnostyczno-pomocową dotychczasowego miejsca zamieszkania),
9. kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
10. składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń („Kto uporczywie nie stosuje się do obowiązków określonych w art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny”)

Osoba stosująca przemoc domową, zgodnie z art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, po skierowaniu przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, ma obowiązek:

1. zgłosić się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
2. dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w terminach określonych w przepisach ustawy;
3. ukończyć programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy;
4. dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Siemiatyczach w latach 2021-2023 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Siemiatyczach w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	8	8	8
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	9
liczba spotkań grup roboczych ZI	77	205	259
liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych	x	x	16
liczba złożonych do ZI formularzy „Niebieska Karta”	84	108	132
w tym sporządzonych przez Policję	76	94	122
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	5	6	9
liczba zamkniętych procedur „Niebieskie Karty”	43	63	57
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	28	14	14

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Siemiatyczach.

Tabela 12. Działania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową podjęte w mieście przez ZI w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób stosujących przemoc domową oraz osób przejawiających zachowania agresywne z terenu miasta objętych działaniami korekcyjno-edukacyjnymi	2	b.d.	b.d.

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Siemiatyczach.

W 2023 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Siemiatyczach liczył 8 członków. W ciągu tego roku odbyło się 9 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 259 spotkań grup roboczych, które realizowały zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego sporządzili ogółem 132 formularze „Niebieska Karta”, w tym 122 zostały sporządzone przez Policję, a 9 przez pracowników socjalnych. W ramach działalności Zespołu działaniami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc domową oraz osób przejawiających zachowania agresywne zostały objęte 2 osoby w 2021 r.

Warto dodać, że w ramach podnoszenia kompetencji, rozwijania i doskonalenia umiejętności członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, członkowie MKRPA, pracownicy socjalni, pedagodzy oraz osoby zajmujące się profilaktyką uzależnień brali udział w szkoleniach oraz kursach z zakresu uzależnień i przemocy domowej.

Pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej udziela także **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach**, będący instytucją powołaną do wspierania mieszkańców w przezwyciężaniu trudności życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Należą do nich osoby i rodziny doświadczające przemocy, zarówno ofiary, jak i sprawcy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał mieszkańcom informacji o możliwości uzyskania pomocy, wypłacał świadczenia finansowe, wskazywał adresy instytucji wspierających, prowadził pracę socjalną w rodzinie dotkniętej przemocą oraz podejmował działania we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym obszarze.

W 2023 r. MOPS do realizacji swoich zadań zatrudniał 5 osób w kadrze kierowniczej, 7 pracowników socjalnych oraz 14 pozostałych pracowników.

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w latach 2021-2023, ulegała wahaniom (551 w 2021 r., 581 w 2022 r., 580 w 2023 r.). Wahala się także liczba osób w rodzinach objętych pomocą MOPS-u w tym okresie (705 w 2021 r., 836 w 2022 r., 827

w 2023 r.). Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez MOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2021-2023.

Tabela 13. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w mieście objęci wsparciem MOPS-u w latach 2021-2023

liczba beneficjentów	2021	2022	2023
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	551	581	580
liczba rodzin	436	494	469
liczba osób w rodzinach	705	836	827

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach, wykonując zadania pomocy społecznej, udziela rodzinom z miasta wsparcia m.in. z powodu przemocy domowej, jak również alkoholizmu lub narkomanii, które niejednokrotnie przyczyniają się do jej wystąpienia. W latach 2021-2023 decyzją administracyjną wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 19 osobom w rodzinach w 2021 r., 12 osobom w rodzinach w 2022 r. i 31 osobom w rodzinach w 2023 r. Jeśli chodzi o pomoc udzielaną z powodu przemocy domowej, było to 48 osób w rodzinach w 2022 r. i 56 osób w rodzinach w 2023 r. Pomocy z powodu narkomanii udzielono 5 osobom w 2021 r., 3 osobom w 2022 r. i 12 osobom w rodzinach w 2023 r. Dane zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 14. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w mieście objęci wsparciem MOPS-u z powodu przemocy domowej, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2021-2023

rok	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	przemoc domowa	alkoholizm	narkomania	przemoc domowa	alkoholizm	narkomania
2021	0	16	5	0	19	5
2022	21	10	3	48	12	3
2023	23	22	8	56	31	12

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Podstawowym zadaniem pracowników socjalnych MOPS-u w obszarze przemocy jest zebranie informacji i ustalenie diagnozy dotyczącej występowania przemocy, jej form, powtarzalności, nasilenia, sposobów reagowania poszczególnych członków rodziny na przemoc oraz uruchomienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy. Pracownik socjalny, który styka się z problemem przemocy, musi być wyposażony w niezbędną wiedzę i posiadać umiejętności udzielenia pomocy osobom doznającym przemocy.

Działania pracownika socjalnego w obszarze przemocy polegają na nawiązaniu kontaktu z osobą doznającą przemocy i poinformowaniu jej o przysługujących prawach oraz możliwościach uzyskania pomocy. W sytuacji zagrożenia zdrowia i życia pracownik socjalny podejmuje działania zmierzające do oddzielenia osoby stosującej przemoc domową od osoby doznającej przemocy, zapewnienia doraźnego bezpieczeństwa emocjonalnego i socjalno-bytowego osobie doznającej przemocy oraz powiadamia organy ścigania o podejmowaniu lub stwierdzeniu zaistnienia przestępstwa.

Informacje o stosowaniu przemocy może zgłosić do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności, które mogły wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej, rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe.

W wykonywaniu zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz ochrony osób doznających przemocy domowej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi miasta, innymi jednostkami organizacyjnymi, ochroną zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną.

W analizowanym okresie pracownicy MOPS-u na bieżąco monitorowali sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Edukowano rodziny w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, prowadzono pracę socjalną, udzielano wskazówek, informacji i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, uzyskania poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą – zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – otrzymać wsparcie od miasta w postaci asystenta rodziny.

W latach 2021-2023 r. z usług asystentów w Siemiatyczach korzystało odpowiednio: 17, 16 i 17 rodzin. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w mieście.

Tabela 15. Asystentura rodziny w mieście w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem	17	16	17
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	33	29	42
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	16	20	20
koszty ponoszone w związku z zatrudnieniem asystentów rodziny (w zł)	40 567	57 998	66 572

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Mieszkańcy miasta mają zapewnioną opiekę w 2 niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej. Lekarz, w związku z wystąpieniem przemocy, ma obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doświadczenia przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy medycznej i kieruje na odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo przy zgłoszeniu się osoby doświadczającej przemocy domowej lekarz informuje o możliwościach szukania pomocy i wskazuje właściwe instytucje.

Ważnymi placówkami wsparcia dzieci i młodzieży są szkoły oraz przedszkola i oddziały przedszkolne na terenie miasta. Wśród uczniów placówek systemu oświaty w mieście prowadzono liczne działania z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.

Działania na rzecz dzieci i rodzin przeżywających trudności, przedsięwzięcia profilaktyczne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu oraz przeciwdziałające uzależnieniom i patologiom społecznym realizują funkcjonujące na terenie miasta organizacje społeczne, świetlice i kluby sportowe.

Istotną rolę w systemie przeciwdziałania przemocy domowej odgrywa szeroko rozumiana profilaktyka i edukacja społeczna. Celem podejmowanych działań profilaktycznych jest podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej na temat występowania zjawiska przemocy domowej. Na terenie miasta działania o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej podejmowane są m.in. przez Zespół Interdyscyplinarny oraz podmioty wchodzące w jego skład, w tym

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisariat Policji, placówki oświatowe i ochrony zdrowia. Działania o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym realizowane na terenie miasta oraz liczbę uczestników w latach 2021-2023 przedstawiają dane zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 16. Działania profilaktyczno-edukacyjne realizowane w mieście w latach 2021-2023

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	liczba osób objętych działaniem w poszczególnych latach		
	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Rok 2021: - Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom prowadził cykliczne zajęcia w szkołach w formie warsztatów w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom – hazard, alkoholizm, narkomania, przemoc (cyberprzemoc, przemoc domowa, przemoc rówieśnicza), uzależniania behawioralne. Propagował nowe formy przemocy realizowanej przy użyciu komputera (Internetu) i telefonów komórkowych, przekazał informacje na temat sposobów radzenia sobie z cyberprzemocą (a tym samym także przemocą rówieśniczą). Podczas zajęć rozpowszechniane były ogólnopolskie stowarzyszenia pomagające w walce z cyberprzemocą: Młodzieżowy Telefon Zaufania oraz portale internetowe helpline.org.pl. Podczas spotkań odbywała się dystrybucja ulotek z informacją o miejscach pomocowych na terenie Siemiatycz. łącznie odbyły się 22 spotkania edukacyjne z młodzieżą, w których uczestniczyło 528 uczniów w następujących szkołach: Szkoła Podstawowa nr 1, Szkoła Podstawowa nr 3, Zespół Szkół przy ul. Kościuszki – LO. Odbyły się również 3 spotkania edukacyjne w trzech przedszkolach miejskich z dziećmi sześciolletnimi – ok. 200 dzieci, a także spotkania z uczestnikami kolonii letnich i zimowych organizowanych przez Siemiatycki Ośrodek Kultury – ok. 50 osób.	800		
Rok 2022: Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom prowadził cykliczne zajęcia w szkołach dotyczące: propagowania skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy, form i rodzajów przemocy (przemoc fizyczna, psychiczna, cyberprzemoc). Podczas wszystkich spotkań odbywała się dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków, a także miejsc pomocowych w mieście Siemiatycze. Duża uwaga poświęcana była nowym formom przemocy realizowanej przy użyciu komputera (Internetu) i telefonów komórkowych – uczniowie uzyskiwali informacje na temat sposobów radzenia sobie z cyberprzemocą (a tym samym także przemocą rówieśniczą). Podczas zajęć były propagowane ogólnopolskie stowarzyszenia pomagające w walce z cyberprzemocą – Młodzieżowy Telefon Zaufania oraz portale internetowe helpline.org.pl. Zajęcia propagowały ponadto ograniczanie oglądania przemocy w telewizji czy też w grach komputerowych. Odbyły się: 2 spotkania edukacyjne z młodzieżą, w których uczestniczyło łącznie 48 uczniów, z czego część zajęć odnosiła do mechanizmów popadania w uzależniania od alkoholu,		460	

<p>a także narkotyków, uzależnienia behawioralne, tj. od telefonów komórkowych, gier, hazardu, Internetu; 2 spotkania edukacyjne dotyczące przeciwdziałania zagrożeniom w sieci i zasadom bezpiecznego korzystania z komputera i telefonu z uczestnikami kolonii letnich oraz ferii zimowych organizowanych przez Siemiatycki Ośrodek Kultury – ok. 50 osób. Pełnomocnik prowadził działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży realizowane przez NGO w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, a tym samym promujące zachowania nieagresywne realizowane przy organizacji czasu wolnego, a także w świetlicy środowiskowej oraz podczas zajęć kultywujących polską tradycję narodową. Podejmowano i dofinansowano wiele imprez oraz przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie przemocy poprzez promowanie oraz wskazywanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla mieszkańców miasta.</p>			
<p>Rok 2023: Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom prowadził cykliczne zajęcia w szkołach dotyczące: propagowania skutecznych sposobów powstrzymania przemocy, form i rodzajów przemocy (przemoc fizyczna, psychiczna, cyberprzemoc). Podczas wszystkich spotkań odbywała się dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków, a także miejsc pomocowych w mieście Siemiatycze. Duża uwaga poświęcana była nowym formom przemocy realizowanej przy użyciu komputera (Internetu) i telefonów komórkowych – uczniowie uzyskiwali informacje na temat: sposobów radzenia sobie z cyberprzemocą (a tym samym także przemocą rówieśniczą). Podczas zajęć były propagowane ogólnopolskie stowarzyszenia pomagające w walce z cyberprzemocą – Młodzieżowy Telefon Zaufania oraz portale internetowe helpline.org.pl. Zajęcia propagowały ponadto ograniczanie oglądania przemocy w telewizji czy też w grach komputerowych. Odbyło się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 25 spotkań edukacyjnych z młodzieżą, w których uczestniczyło łącznie 524 uczniów, z czego część zajęć odnosiła się do mechanizmów popadania w uzależnienia od alkoholu, a także narkotyków, uzależnienia behawioralne, tj. od telefonów komórkowych, gier, hazardu, Internetu; - 2 wywiady profilaktyczne dla rodziców z zakresu wczesnego rozpoznawania niekorzystnych zachowań u dzieci (uzależnienia, przemoc, cyberprzemoc), wskazywano miejsca i formy pomocy dostępne na terenie miasta Siemiatycze; - 2 spotkania edukacyjne dotyczące przeciwdziałania zagrożeniom w sieci i zasadom bezpiecznego korzystania z komputera i telefonu z uczestnikami kolonii letnich oraz ferii zimowych organizowanych przez Siemiatycki Ośrodek Kultury – ok. 50 osób; - 3 spotkania z seniorami – uczestnikami Uniwersytetu Trzeciego Wieku, podczas których poruszana była tematyka przemocy w rodzinie, rozpoznawania jej znamion, propagowanie miejsc pomocy na terenie miasta Siemiatycze; <p>Pełnomocnik prowadził działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży realizowane przez NGO w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, a tym samym promujące zachowania</p>			620

nieagresywne realizowane przy organizacji czasu wolnego, a także w świetlicy środowiskowej oraz podczas zajęć kultywujących polską tradycję narodową. Podejmowano i dofinansowano wiele imprez oraz przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie przemocy poprzez promowanie oraz wskazywanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla mieszkańców miasta.			
--	--	--	--

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób objętych działaniem w poszczególnych latach		
	2021 r.	2022 r.	2023 r.
<p>2021-2022: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej upowszechnił na swojej stronie internetowej „Bazy wsparcia dla osób doświadczających przemocy”, „Informator zawierający dane teleadresowe oraz zakres działań podmiotów realizujących oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w powiecie siemiatyckim” oraz „Wykaz podmiotów i placówek organizacji pozarządowych oraz zakres organizowanych przez nich oddziaływań odnośnie przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Propagowano następujące kampanie społeczne: „Ogólnopolski Dzień Praw Dziecka”, „19 Dni Przeciwko Przemocy i Krzywdzeniu Dzieci i Młodzieży”, „Dzień bez przemocy”, „Biała wstążka”, „Ludzie to nie towar”, „Jedno zdjęcie tysiące odstępów krzywdy dziecka”, „poMOC, a nie przeMOC”, „Dzień Bezpiecznego Internetu”, „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem”.</p> <p>Wśród mieszkańców miasta Siemiatycze rozpowszechniono ulotki, informatory i poradniki: „Przemoc rodzi przemoc”, „Zauważ mnie. Usłysz mnie”, „Nie licz, że inni zareagują”, „Zrób ty Ty”, „Pomóż sobie lub innym”, „Nie otwieraj drzwi Przemocy”, „Czy to, co robię, to przemoc”, „Przemoc w rodzinie”, „Przemoc domowa i alkohol”, „Sytuacja dziecka w rodzinie z problemem przemocy”, „Zmień swoje życie, pomożemy Ci w tym” oraz informator dotyczący instytucji świadczących pomoc z zakresu przeciwdziałania przemocy i Punktu Konsultacyjno-Terapeutycznego ds. Uzależnień.</p> <p>Przeprowadzenie pogadanki profilaktycznej dla rodziców uczniów Szkoły Podstawowej nr 3 na wywiadówce szkolnej na temat „Zjawiska przemocy oraz zasad prowadzenia procedury Niebieskie Karty” z rozpowszechnieniem ulotek informacyjnych.</p>	320	210	
<p>2023 r.: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej upowszechnił na swojej stronie internetowej „Bazy wsparcia dla osób doświadczających przemocy”, „Informator zawierający dane teleadresowe oraz zakres działań podmiotów realizujących oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w powiecie siemiatyckim” oraz „Wykaz podmiotów i placówek organizacji pozarządowych oraz zakres organizowanych przez nich oddziaływań odnośnie przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Propagowano następujące kampanie społeczne: „Ogólnopolski Dzień Praw Dziecka”, „19 Dni Przeciwko Przemocy i Krzywdzeniu Dzieci i Młodzieży”, „Dzień bez przemocy”, „Ludzie to nie towar”,</p>			250

<p>„Nie otwieraj drzwi Przemocy”, „poMOC, a nie przeMOC”, „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem”. Wśród mieszkańców miasta Siemiatycze rozpowszechniono ulotki, informatory i poradniki: „Przemoc rodzi przemoc”, „Zauważ mnie. Usłysz mnie”, „Nie licz, że inni zareagują”, „Zrób ty Ty”, „Pomóż sobie lub innym”, „Nie otwieraj drzwi Przemocy”, „Czy to, co robię, to przemoc”, „Przemoc w rodzinie”, „Przemoc domowa i alkohol”, „Sytuacja dziecka w rodzinie z problemem przemocy”, „Zmień swoje życie, pomożemy Ci w tym” oraz informator dotyczący instytucji świadczących pomoc z zakresu przeciwdziałania przemocy i Punktu Konsultacyjno-Terapeutycznego ds. Uzależnień.</p> <p>Uczestnictwo w pogadance profilaktycznej dla rodziców uczniów Szkoły Podstawowej nr 3 kl. IV-VII na wywiadówce szkolnej na temat „Zjawiska przemocy domowej i jej negatywnego wpływu na rozwój dziecka” z dystrybucją ulotek.</p> <p>Członkowie Grupy Diagnostyczno-Pomocowej w szczególności podejmowali działania: diagnozowanie sytuacji domowej oraz potrzeb rodzin, w których istniało podejrzenie stosowania przemocy; systematyczne monitorowanie sytuacji w środowisku osób doświadczających przemocy, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”; realizacja działań w stosunku do osób doświadczających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową; udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego rodzinom dotkniętym przemocą; prowadzenie pracy socjalnej i udzielanie poradnictwa socjalnego na rzecz dotkniętych przemocą oraz rozpowszechnianie informacji o miejscach i formach pomocy na terenie miasta Siemiatycze; informowanie o możliwościach podjęcia działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową; wskazywanie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymagał tego stan zdrowia osoby, co do której istniało podejrzenie, że była dotknięta przemocą domową, oraz otrzymania zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z przemocą domową na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 roku w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej.</p>			
--	--	--	--

Placówki oświatowe	liczba osób objętych działaniem w poszczególnych latach		
	2021 r.	2022 r.	2023 r.
2021 r.: w Szkole Podstawowej Nr 3 przeprowadzono programy edukacyjne w klasach I- III: „Rozpoznanie u siebie i innych stanów emocjonalnych”, „Jak radzić sobie z emocjami”, „Jak postępujemy – czy umiemy się obronić przed współczesnymi zagrożeniami (agresja, przemoc)”; w klasach IV – VI: „Kształtowanie poczucia własnej wartości”, „Co to jest cyberprzemoc”, „Przemoc rówieśnicza”, „Jak radzę sobie z emocjami”; w klasach VII – VIII:	430		

<p>Uczestniczenie w programie „Budowanie pozytywnej samooceny” realizowanej przez Instytut Edukacji Pozytywnej, „Moje mocne i słabe strony”, „Przemoc rówieśnicza”, „Jak przeciwstawiać się cyberprzemocy”; w III klasie gimnazjum: „Przemoc rówieśnicza”, „Uczucia negatywne – jak sobie z nimi radzić”, „Moje i Twoje uczucia. Komunikaty niewerbalne”, „Co to znaczy być asertywnym”. Przeprowadzono warsztaty dla dzieci o następującej tematyce: „Złość i gniew czyli jak radzić sobie z emocjami” – klasa II, „Kreatywność. Klucz do sukcesu (Motywacji do nauki oraz rozwiązywania trudnych sytuacji), „Czy dokuczanie jest przemocą” – klasy V, „Komunikacja interpersonalna w zespole klasowym. Jak zapobiegać zachowaniom agresywnym” – klasy II, III;</p> <p>– w Szkole Podstawowej Nr 1 podczas lekcji poruszano treści uwrażliwiające uczniów na problem przemocy zarówno bezpośredniej, jak też stosowanej w Internecie (projekcja filmów „3..2..1.. Internet”, „Lekcje przestrogi”). Przekazano uczniom materiały audio z cyklu „Opowiadki rodzinne”, jak również wiedzę na temat prawidłowych relacji rodzinnych, okazywania szacunku i miłości w rodzinie. Szkoła Podstawowa Nr 1 promowała aktywne formy spędzania czasu wolnego poprzez zachęcanie do udziału w zajęciach pozalekcyjnych, turniejach, konkursach i zawodach. Również zachęcano uczniów do udziału w akcjach charytatywnych pokazując potrzeby i problemy osób potrzebujących pomocy. Na terenie szkoły rozpowszechniono plakaty, ulotki na temat przemocy i jej skutków.</p>			
<p>2022 r.: Szkoła Podstawowa Nr 3 zorganizowała zajęcia, których tematyka dotyczyła: rozwiązywania konfliktów oraz rozpoznawania i nazywania stanów emocjonalnych kl. I-VIII; uzależnień i zagrożeń dla młodego człowieka kl. IV-VIII; instytucji wspomagających rozwój i dobrostan młodzieży VI-VIII; sposobów radzenia sobie ze stresem I-VIII; zajęcia psychoedukacyjne dotyczące zachowań agresywnych. Przeprowadzono spotkania z funkcjonariuszem policji dotyczące odpowiedzialności prawnej osób stosujących agresję i przemoc oraz instytucji pomagających dzieciom w trudnych sytuacjach. Zorganizowano zajęcia z terapeutą – Panem Wojciechem Powichrowskim z Punktu Konsultacyjno-Terapeutycznego w Siemiatyczach dotyczące problemów młodzieży, przemocy rówieśniczej oraz placówek pomocowych na terenie kraju. Na spotkaniach z rodzicami poruszane były tematy z zakresu zdrowia psychicznego oraz relacji interpersonalnych.</p> <p>– Szkoła Podstawowa Nr 1 zorganizowała: spotkania indywidualne z rodzicami, gdzie rozpowszechniono informację na temat współczesnych zagrożeń (cyberprzemoc, narkotyki, dopalacze), znaczenie więzi rodzinnych w prawidłowym funkcjonowaniu oraz rozwoju dzieci w grupie społecznej; 3 spotkania edukacyjne uczniów kl. I z funkcjonariuszami policji na temat zasad bezpiecznego poruszania się w przestrzeni miejskiej i poza nią, praktyczne ćwiczenia w terenie, przypomnienie i utrwalenie zasad ruchu drogowego; 9 spotkań edukacyjnych z funkcjonariuszami policji na temat odpowiedzialnego korzystania z Internetu i</p>		560	

<p>mediów społecznościowych, ukazanie niebezpieczeństwa współczesnych uzależnień oraz odpowiedzialności prawnej nieletnich; 4 apele na temat przestrzegania zasad bezpieczeństwa obowiązujących w szkole; przeprowadzono 3 warsztaty z psychologiem na temat emocji i tolerancji; 15 warsztatów z pedagogiem szkolnym na temat zapobiegania przemocy rówieśniczej, uzależnień od mediów społecznościowych, telefonu; 3 spotkania z pedagogiem specjalnym poświęcone zapobieganiu przemocy rówieśniczej, akceptacji i tolerancji.</p>			
<p>2023 r.: Szkoła Podstawowa Nr 1 – organizowanie spotkań z rodzicami dzieci sprawiającymi problemy wychowawcze, dydaktyczne – zapewnienie na spotkaniach obecności specjalistów oraz możliwości skonsultowania problemu; spotkania profilaktyczne uczniów kl. IV-VIII z funkcjonariuszem policji na temat zagrożeń cyberprzemocy, odpowiedzialności prawnej nieletnich, zagrożeń związanych z używaniem dopalaczy i narkotyków; opracowywanie i wdrażanie planu wsparcia uczniów wychowującym się w rodzinach o trudnych relacjach lub z przemocą domową; rozmowy wspierające z uczniami, wzmacnianie w uczniach poczucia własnej wartości, umiejętności dostrzegania mocnych stron; zapewnienie uczniom różnych form spędzania czasu wolnego po zajęciach lekcyjnych, tym samym promowanie aktywności umysłowej i fizycznej, rozwijanie zainteresowań i pasji, umożliwienie nawiązywania nowych kontaktów koleżeńskich; zorganizowanie warsztatów z psychologiem szkolnym na temat tolerancji, motywacji i emocji. – Szkoła Podstawowa Nr 3 zorganizowała zajęcia, których tematyka dotyczyła: rozwiązywania konfliktów oraz rozpoznawania i nazywania stanów emocjonalnych kl. I-VIII; uzależnień i zagrożeń dla młodego człowieka kl. IV-VIII; instytucji wspomagających rozwój i dobrostan młodzieży kl. VI-VIII; sposobów radzenia sobie ze stresem kl. I-VIII; zajęcia psychoedukacyjne dotyczące zachowań agresywnych. Przeprowadzono spotkania z funkcjonariuszem policji dotyczące odpowiedzialności prawnej osób stosujących agresję i przemoc oraz instytucji pomagających dzieciom w trudnych sytuacjach. Zorganizowano zajęcia uczniom kl. VII z terapeutą Panem Wojciechem Powichrowskim z Punktu Konsultacyjno-Terapeutycznego w Siemiatyczach dotyczące problemów młodzieży, przemocy rówieśniczej. Na spotkaniach z rodzicami poruszane były tematy z zakresu uzależnień, w tym również uzależnień behawioralnych.</p>			570

Komenda Powiatowa Policji	
„Mam wybór ... wybieram rozsądek”	124 spotkania/2 455 osób
„Cyberświadomi, Cyberbezpieczni”	131 spotkań/2 368 osób
„Świadomi i Bezpieczni w Wielkiej Sieci”	131 spotkań/2 368 osób
Krajowy Plan Działania Przeciwno Handlowi Ludźmi na lata 2022-2024	13 spotkań/270 osób

„Świadomy Senior=Bezpieczny Senior”	155 spotkań/2 322 osoby
„Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży”	234 spotkania/7 708 osób
„poMOC, a nie przeMOC”	28 spotkań/373 osoby
„Mowa nienawiści, w tym hejt, przestępstwa z nienawiści”	47 spotkań/1 421 osób

Dane podmiotów realizujących działania profilaktyczne w Siemiatyczach.

Specyfika pracy z osobami uwikłanymi w przemoc domową wymaga podnoszenia kwalifikacji i umiejętności oraz doskonalenia zawodowego osób, które społecznie i zawodowo zaangażowane są w realizację zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy. Szczególne znaczenie w podnoszeniu kompetencji i aktualizowaniu wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej odgrywają szkolenia i warsztaty. Poniższa tabela prezentuje dane na temat warsztatów i szkoleń prowadzonych w latach 2021-2023 na terenie miasta oraz liczby ich uczestników.

Tabela 17. Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy realizowane w mieście w latach 2021-2023

nazwa instytucji	nazwa szkolenia	liczba uczestników		
		2021	2022	2023
MKRPA	Program profilaktyki uzależnień „Unplugged”	1	–	–
	„Cyberzaburzenia – cyberuzależnienia. Diagnoza profilaktyka”	1	–	–
	„Seksualność dzieci i młodzieży”	1	–	–
	„Nie daj się cyberzbójcom”	–	1	–
	„Profilaktyka autodestrukcyjnych zachowań uczniów – jak pomagać i reagować na samouszkodzenia i zachowania samobójcze uczniów”	–	–	1
MOPS	„28-godzinna superwizja z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”	9	–	–
	„Dziecko w rodzinie z problemem przemocy – ofiara i świadek”	9	–	–
	„Mediacje jako forma pracy w pomocy społecznej”	9	–	–
	„24-godzinna superwizja – Przemoc wobec dzieci”	–	10	–
	„Jak skutecznie prowadzić pracę socjalną”	–	10	–
	„Praca z rodziną z problemem uzależnienia alkoholowego”	–	–	19

	„Szkolenia podstawowe dla członków ZI oraz GDP”	–	–	10
	„Superwizja z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”	–	–	19
	„Zespoły Interdyscyplinarne i GDP w nowej rzeczywistości prawnej. Procedura „Niebieskie Karty”	–	–	19

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

2.2. PODMIOTY SPOZA MIASTA WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW MIASTA

Teren miasta obsługuje Wydział Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach. Według danych udostępnionych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przez KPP w Siemiatyczach, na terenie miasta w 2021 r. stwierdzono ogółem 510 przestępstw, w 2022 r. 648 przestępstw, a w 2023 r. 659 przestępstw, w tym przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie to 5 przypadków w 2022 r. i 7 przypadków w 2023 r. Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Przestępstwa odnotowane w mieście w latach 2021-2023

zakres danych	liczba przestępstw		
	2021	2022	2023
stwierdzono ogółem przestępstw:	510	648	659
w tym popełnionych przez nieletnich:	0	5	7
w tym według poszczególnych kategorii:			
przeciwko życiu i zdrowiu	18	2	b.d.
przeciwko wolności	2	3	b.d.
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	122	b.d.	2
przeciwko mieniu	110	323	2
przeciwko rodzinie i opiece	14	33	b.d.
przeciwko wiarygodności dokumentów	7	7	b.d.
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	2	2	b.d.
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	74	36	2

Dane Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach.

Policja pełni niezwykle ważną rolę w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, przeprowadzając interwencje domowe. Funkcjonariusze Policji, podejmując czynności wobec rodziny, w której występuje przemoc, mają za zadanie:

- udzielać osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udzielać pierwszej pomocy przedmedycznej,
- organizować niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej,
- podejmować, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- przeprowadzać, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wzywa osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,
- przeprowadzać na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- podejmować działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składać systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową,
- dokonywać niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- informować, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Dane szczegółowe, przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Siemiatyczach, dotyczące przemocy domowej w mieście Siemiatycze prezentuje poniższa tabela.

Tabela 19. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie miasta w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba stwierdzonych faktów przemocy	299	326	474
liczba zastosowanych procedur „Niebieskie Karty” – sporządzonych formularzy	193	182	233
liczba osób doświadczonych przemocą domową	201	201	305
w tym kobiety	145	144	165
w tym mężczyźni	31	28	50
w tym nieletni	25	29	90
w tym osoby starsze	b.d.	b.d.	b.d.
liczba osób stosujących przemoc domową	193	183	235
w tym kobiety	35	34	55
w tym mężczyźni	156	146	178
w tym nieletni	2	3	2
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu	114	122	143
w tym kobiety	13	19	31
w tym mężczyźni	105	101	111
w tym nieletni	1	2	1

Dane Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach.

Z analizy danych przedstawionych przez Komendę Powiatową Policji w Siemiatyczach odnoszących się do mieszkańców miasta wynika, że w 2023 r. liczba stwierdzonych faktów stosowania przemocy zwiększyła się w porównaniu z 2022 r. Wśród osób, które doznały przemocy, zdecydowanie przeważały kobiety. Funkcjonariusze stwierdzili też przypadki stosowania przemocy wobec nieletnich i mężczyzn. Stosującymi przemoc byli głównie mężczyźni, w kilku przypadkach pozostający pod wpływem alkoholu.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, utrzymują stały kontakt z lokalną społecznością, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w mieście, dokonują sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o **kuratorach sądowych**, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy

rodzicielskiej. Teren miasta jest objęty działalnością **Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Bielsku Podlaskim**. Z nadesłanej informacji wynika, iż w 2023 r. I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych, Rodzinnych i Nieletnich Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim prowadził 154 dozory orzeczone wobec 124 mieszkańców miasta oraz 8 nadzorów wobec 16 osób. Poniższe tabele przedstawiają dozory i nadzory kuratorskie prowadzone przez Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim wobec mieszkańców miasta Siemiatycze w latach 2021-2023:

Tabela 20. Dozory prowadzone w mieście w latach 2021-2023

2021		2022		2023	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
103	86	100	62	154	124
w tym spraw:					
warunkowego przedterminowego zwolnienia					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
11	11	8	8	7	7
warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
11	11	6	6	19	16
warunkowego umorzenia postępowania karnego					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
0	0	0	0	0	0
w których osoby dorosłe zostały skazane bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
15	15	4	4	13	13
w których orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
66	49	82	44	115	88

Dane Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim.

Tabela 21. Nadzory prowadzone w mieście w latach 2021-2023

2021		2022		2023	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
brak danych	brak danych	7	14	8	16
w tym spraw					
w których została ograniczona władza rodzicielska					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
6	21	4	11	5	13
spraw nieletnich					
którzy dokonali czynu karalnego					
liczba spraw	liczba spraw		liczba spraw		
2	0		2		
nieletnich, którzy prezentują przejawy demoralizacji					
liczba spraw	liczba spraw		liczba spraw		
2	3		1		

Dane Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców miasta Siemiatycze. PCPR udziela wsparcia osobom i rodzinom będącym w kryzysie psychicznym, w tym dotkniętym przemocą domową. Oferuje bezpłatne poradnictwo w ramach interwencji kryzysowej, szczególnie psychologiczne i rodzinne. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja działań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc. PCPR współpracuje również z Ośrodkami Pomocy Społecznej, placówkami systemu oświaty oraz innymi instytucjami i jednostkami pomocowymi.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców gminy odgrywa **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Siemiatyczach**. W Poradni dzieci mogą korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania, m.in.

poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną.

Wykaz jednostek działających poza miastem Siemiatycze, które udzielają wsparcia mieszkańcom miasta w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Jednostki wsparcia spoza miasta dla osób dotkniętych przemocą domową

lp.	nazwa jednostki	adres instytucji
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Legionów Piłsudskiego 3, 17-300 Siemiatycze
2.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	
3.	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Kościuszki 43a, 17-300 Siemiatycze
4.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Legionów Piłsudskiego 3, 17-300 Siemiatycze
5.	Komenda Powiatowa Policji	ul. Zielona 3, 17-300 Siemiatycze
6.	Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim Wydziały Zamiejscowe w Siemiatyczach	ul. 3 Maja 7, 17-100 Bielsk Podlaski ul. Górna 61, 17-300 Siemiatycze
7.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych	ul. Mickiewicza 32, 17-100 Bielsk Podlaski
8.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich	ul. 3 Maja 7, 17-100 Bielsk Podlaski
9.	Caritas Diecezji Drohiczyńskiej	ul. Kościelna 10, 17-312 Drohiczyn
10.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	ul. gen.George'a Smitha Pattona 8, 15-688 Białystok

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach i opracowanie własne.

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą domową lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić możliwość odbycia rozmowy telefonicznej. Kontakt telefoniczny pozwala osobie szukającej wsparcia na zapewnienie anonimowości oraz nie zmusza do bezpośredniego spotkania z pracownikiem instytucji, co może dla wielu osób być krępujące. Poniżej zamieszczono tabelę z wybranymi telefonami, pod którymi można uzyskać wsparcie psychologiczne, porady oraz zostać pokierowanym do właściwych instytucji.

Tabela 23. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady

lp.	instytucja	nr telefonu
1.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach	85 655 69 57
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy	85 655 69 57
3.	Punkt Konsultacyjny w Siemiatyczach	85 655 55 75

4.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	85 655 55 75
5.	Okręgowy Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem w Białymstoku	697 697 205
6.	Caritas Diecezji Drohiczyńskiej	515 248 029
7.	Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach	47 712 22 12
8.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach	85 730 05 07
9.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogicznych w Siemiatyczach	85 655 26 12
10.	Stowarzyszenie Abstynentów „Ignis”	509 081 886
11.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	85 744 72 72
12.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy „Niebieska Linia”	800 120 002
13.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy domowej „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia	22 668 70 00
14.	STOP – telefon Fundacja Centrum Praw Kobiet dla kobiet dotkniętych przemocą i dyskryminacją	800 107 777 22 621 35 37 600 070 717
15.	Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj przemoc”	800 120 148
16.	Ogólnopolski telefon zaufania dla dzieci i młodzieży	116 111
17.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12
18.	Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna	22 425 98 48
19.	Ogólnopolska Poradnia Telefoniczna dla Osób Przeżywających Kryzys Emocjonalny	116 123
20.	Młodzieżowy [i nie tylko] Telefon Zaufania	19 288
21.	Pomarańczowa Linia – system pomocy rodzicom, których dzieci upijają się	800 140 068
22.	Telefon Zaufania Młodych	22 484 88 04
23.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Fundacji ITAKA	22 484 88 01 22 654 40 41

Dane: opracowanie własne.

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

W świetle postanowień ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. W tym

względnie organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego współdziałają również z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy domowej;
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego. Jeśli w gminie parafie nie prowadzą poradni życia rodzinnego, wierni należący do danej parafii są informowani o adresie najbliższej poradni rodzinnej oraz godzinach jej funkcjonowania. Poza przygotowaniem narzeczonych do małżeństwa, parafialne poradnie rodzinne świadczą pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin (mażeńskich, rodzicielskich, wychowawczych) oraz terapię uzależnień (od alkoholu, gier komputerowych, hazardu itp.).

Parafialni doradcy życia rodzinnego współpracują z rejonowymi doradcami, których obszar działania obejmuje jeden lub więcej dekanatów. Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje **Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Diecezjalnej. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego** powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin.

W 2023 r. na terenie miasta Siemiatycze funkcjonowały 2 parafie Kościoła rzymskokatolickiego, 2 parafie prawosławne oraz zbór Kościoła Chrystusowego w RP wyznania protestanckiego. Poniższa tabela przedstawia dane parafii obejmujących mieszkańców miasta Siemiatycze.

Tabela 24. Parafie rzymskokatolickie, inne kościoły i wspólnoty religijne na terenie miasta

dekanat	nazwa parafii	adres parafii
siemiatycki	Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	ul. 3 Maja 2, 17-300 Siemiatycze
	Parafia pw. św. Andrzeja Boboli	ul. Kościelna 1, 17-300 Siemiatycze
Siemiatycze	Cerkiew pw. Zmartwychwstania Pańskiego	ul. Sikorskiego 3, 17-300 Siemiatycze
	Cerkiew pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła	ul. Powstania Styczniowego 1, 17-300 Siemiatycze
–	Kościół Chrystusowy Zbór Baptystyczny	ul. Drohiczyńska 52, 17-300 Siemiatycze

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Obie parafie rzymskokatolickie z miasta Siemiatycze wchodzą w skład diecezji drohiczyńskiej, zaś w podziale dekanalnym należą do dekanatu siemiatyckiego, natomiast parafie prawosławne należą do dekanatu Siemiatycze wchodzącego w skład diecezji warszawsko-bielskiej Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

Diecezjalny Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej Białostockiej (ul. Kościelna 1, 15-087 Białystok) zajmuje się wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie.

Funkcją diecezjalnego duszpasterza rodzin pełni dr Józef Kozłowski (tel. 85 665 24 83, e-mail: poczta@rodzinabialystok.pl), diecezjalnej doradczynie życia rodzinnego mgr Bożena Tarasiewicz (tel. 601 869 469, e-mail: poradniabialystok@op.pl). Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia, posiadają wiedzę, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc w różnych sytuacjach tego wymagających.

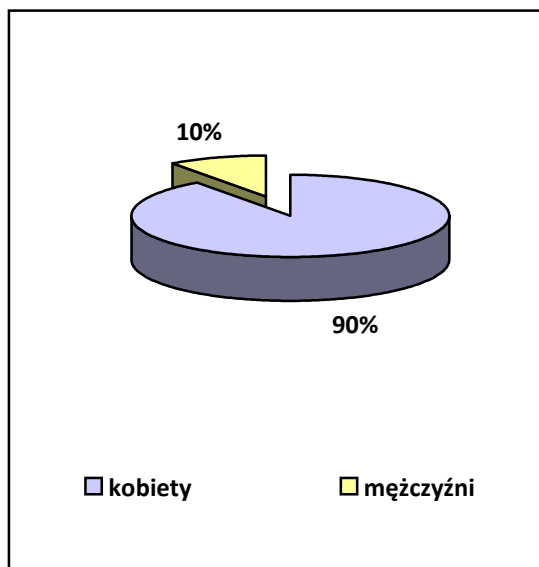
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

Do analizy przedłożono 30 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców, 2 ankiety wypełnione przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie miasta oraz 52 ankiety skierowane do uczniów ze szkół z terenu miasta.

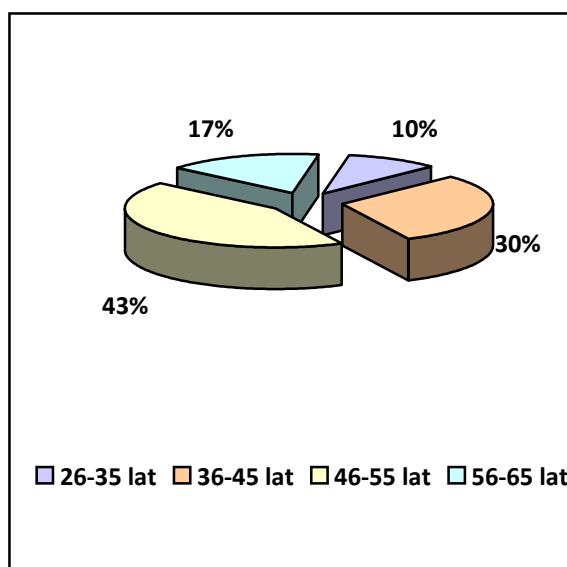
Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 90% stanowiły kobiety, a 10% mężczyźni. Najliczniej reprezentowana była grupa osób w wieku 46-55 lat (43%) oraz 35-45 lat (30%). Mniej licznie reprezentowane były grupy wiekowe 56-65 lat

(17%) oraz 26-35 lat (10%). Strukturę ankietowanych wg kryterium płci i wieku ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

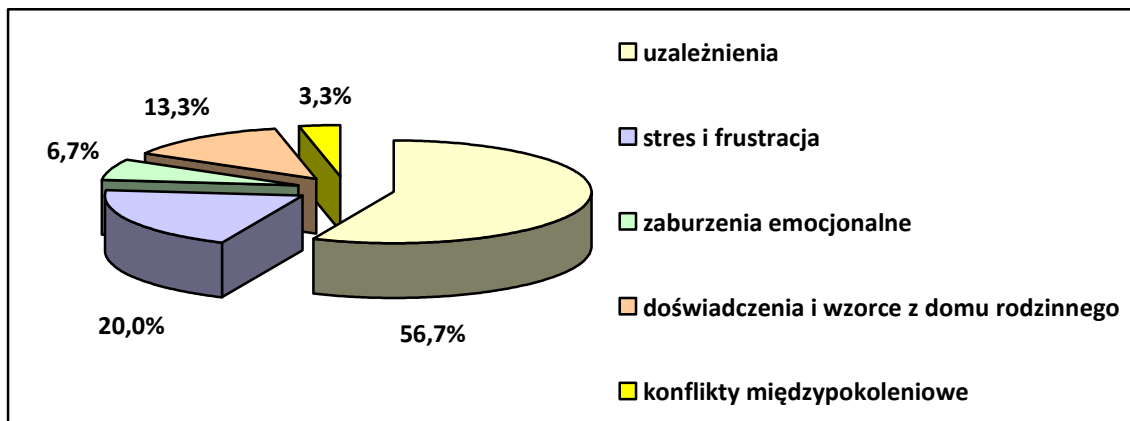
Nieznaczną większość wśród ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w mieście od urodzenia (54%), a następnie osoby zamieszkujące w mieście od 2 do 45 lat (46%). Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem wyższym (96%). Kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (4%).

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 52 uczniów ze szkół z terenu gminy, z czego 46% stanowiły dziewczęta, 44,4% chłopcy, zaś 9,6% respondentów nie zadeklarowało swojej przynależności płciowej. Uczniowie w wieku od 13 do 14 lat stanowili 60% uczestników badania, a 40% ankietowanych stanowili uczniowie w wieku od 15 do 17 lat.

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy problemu przemocy domowej w mieście Siemiatycze zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców miasta. W pierwszej kolejności zapytano respondentów o najczęstsze przyczyny stosowania przemocy domowej. W opinii ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy domowej były uzależnienia (56,7%), stres i frustracja (20%), doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego (13,3%), a także zaburzenia emocjonalne (6,7%) oraz konflikty pokoleniowe (3,3%). Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

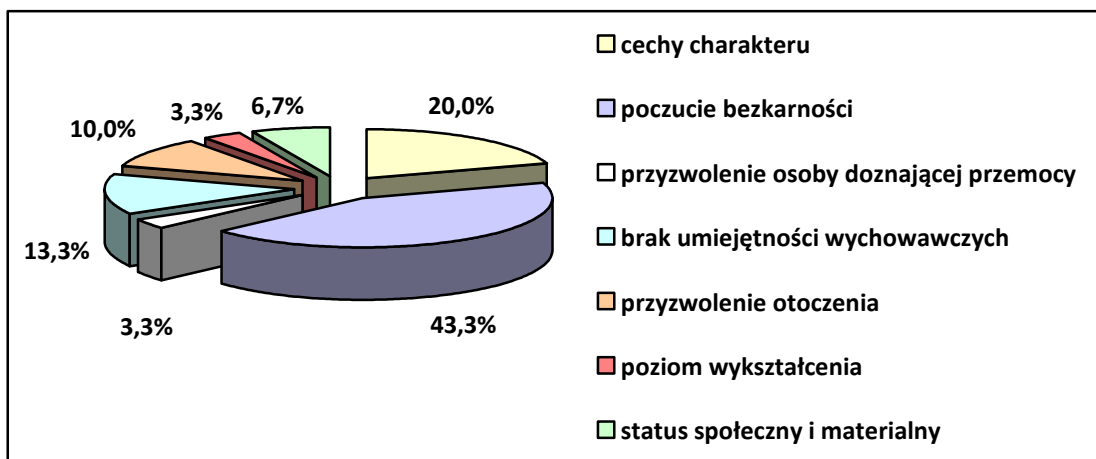
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy domowej?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową?

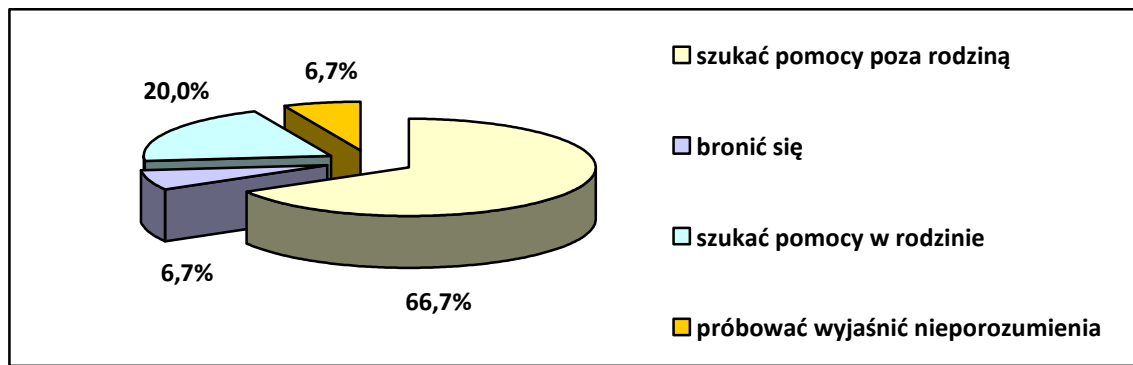

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najczęściej wskazywanymi przez badanych czynnikami były: poczucie bezkarności (44,3%), cechy charakteru (20%), brak umiejętności wychowawczych (13,3%), przyzwolenie otoczenia (10%), a także status społeczny i materialny (6,7%), przyzwolenie osoby doznającej przemocy oraz poziom wykształcenia (po 3,3%).

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej. Wykres zamieszczony poniżej pokazuje najczęściej wybierane odpowiedzi.

Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej?

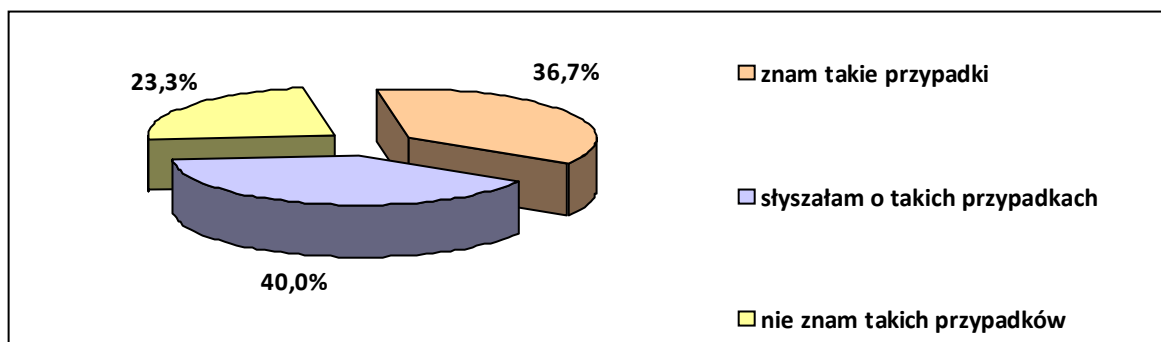

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według najliczniejszej grupy ankietowanych osoby doznające przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (66,7%), szukać pomocy w rodzinie (20%), bronić się i po próbować wyjaśnić nieporozumienia (po 6,7%).

Uczestników badania sondowano również w kwestii znajomości przypadków występowania przemocy domowej w mieście. Bardzo niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem aż 76,7% respondentów stwierdziło, iż zna przypadki występowania przemocy domowej w mieście bądź o takich przypadkach słyszało. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

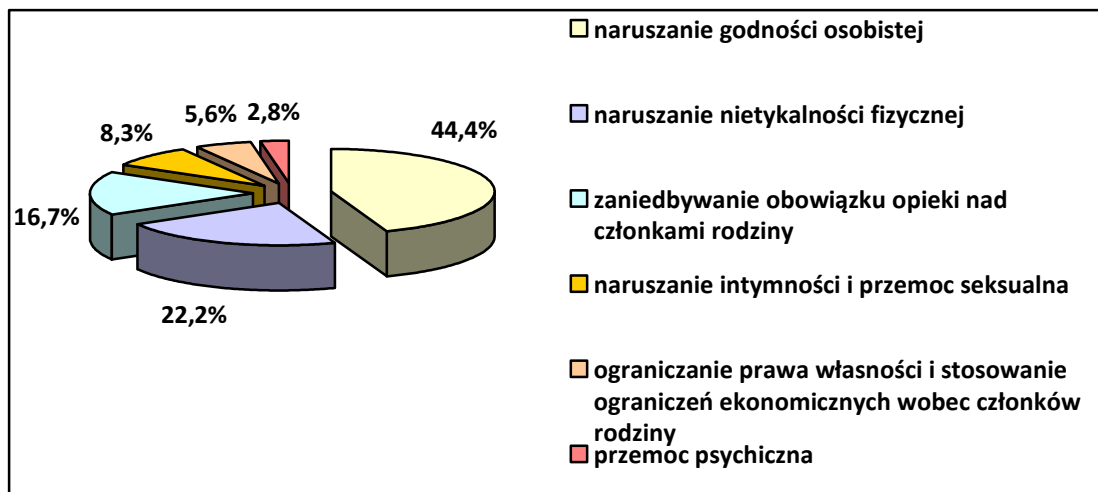
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła form przemocy domowej, które, zdaniem badanych, najczęściej występują w mieście. Uczestnicy ankiety wskazywali w szczególności na zaniedbywanie obowiązku opieki nad członkami rodziny oraz naruszanie godności osobistej i nietykalności fizycznej. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

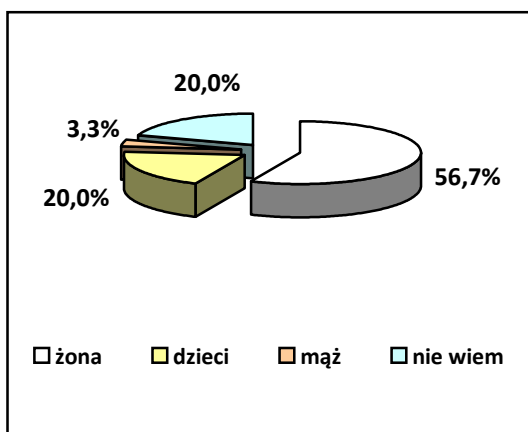
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w mieście?

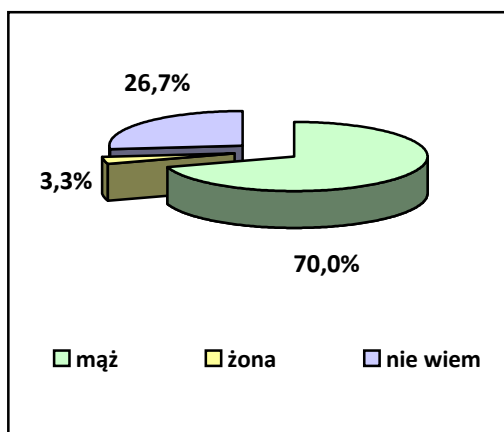
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów ankiety o wskazanie osób doznających przemocy domowej i stosujących przemoc domową. Zdecydowana większość uczestników badania wyraziła opinię, że osobami doznającymi przemocy domowej są żony i dzieci, a osobami stosującymi przemoc są zwykle mężowie. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy najczęściej doznaje przemocy domowej w mieście?

Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej stosuje przemoc domową w mieście?

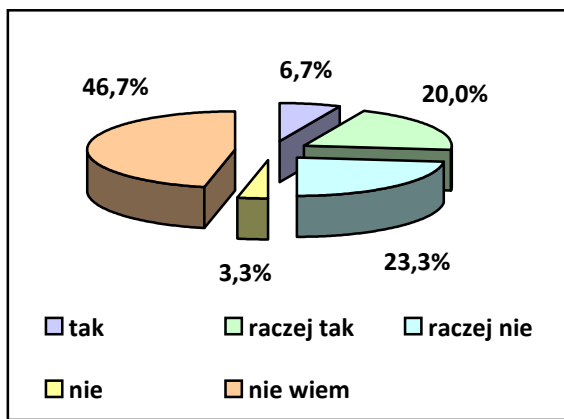

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

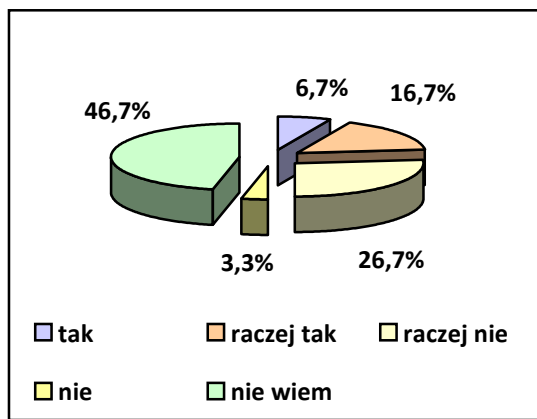
Uczestnicy badania oceniali także ofertę pomocy świadczonej osobom doznającym przemocy domowej oraz działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową. Według 26,7% ankietowanych oferta wsparcia udzielanego osobom doznającym przemocy jest lub raczej jest wystarczająca. Jednocześnie 26,6% badanych wyraziło odmienną opinię. Oferty tej nie było w stanie ocenić 46,7% pytanych. Działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową 23,4% ankietowanych uznało za raczej wystarczające lub wystarczające.

Przeciwnego zdania było 30% badanych i taki sam odsetek (46,7%) respondentów nie potrafił tych działań ocenić. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w mieście oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej jest wystarczająca?

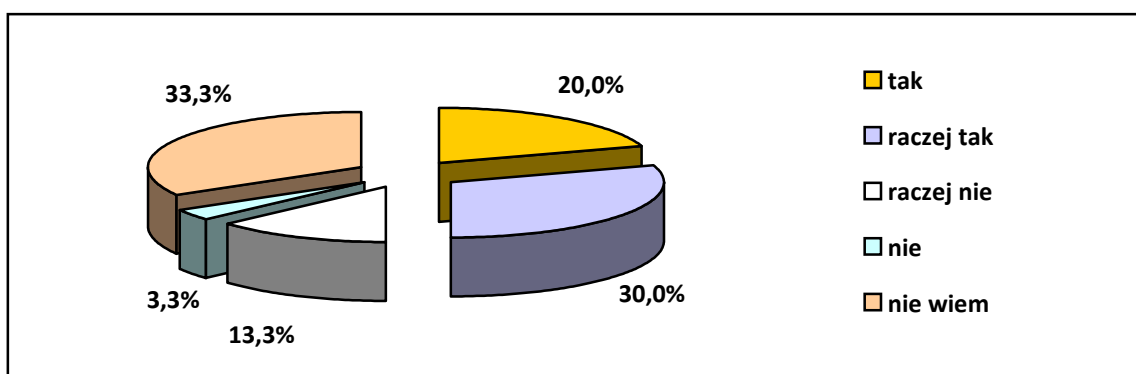
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w mieście działania wobec osób stosujących przemoc domową są wystarczające?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano także, czy przemoc domową postrzegają jako problem społeczny na terenie miasta. Zdaniem połowy ankietowanych przemoc domowa jest lub raczej jest ważnym problemem społecznym na terenie miasta. Jednocześnie 16,6% badanych wyraziło zdanie przeciwne. Opinii w tej sprawie nie miało 33,3% badanych. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

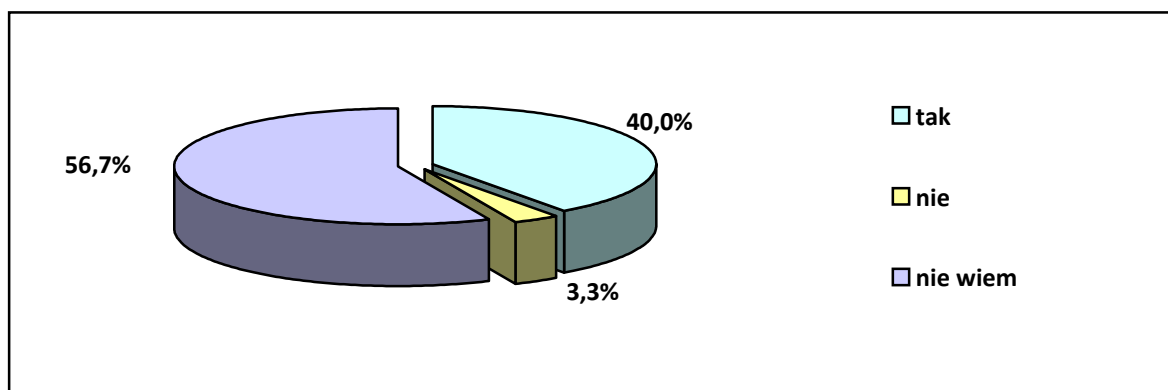
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem na terenie miasta?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano o ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie miasta. Poniższy wykresy ilustruje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie miasta?

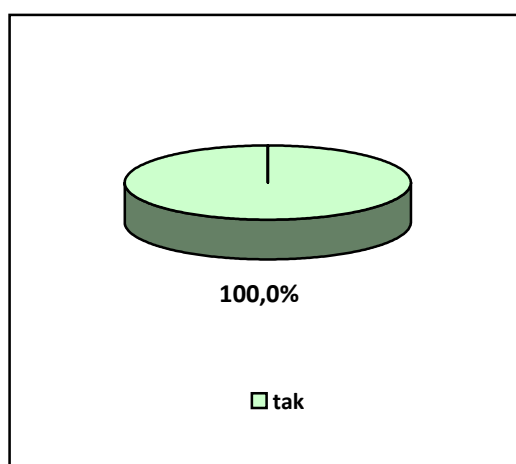

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

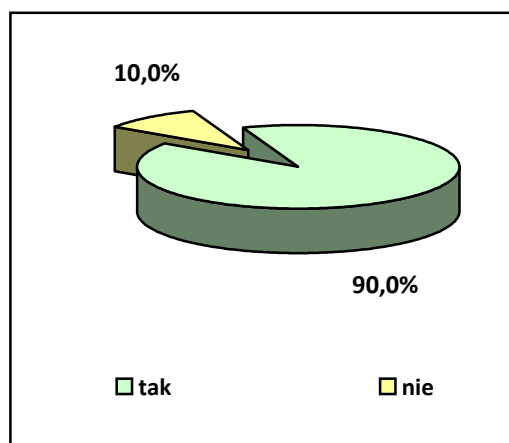
Według 40% ankietowanych istnieje ryzyko nasilenia się przemocy domowej, a tylko 3,3% badanych takiego ryzyka nie dostrzega. Wysoki odsetek (56,7%) respondentów nie potrafił tej kwestii ocenić.

W ankiecie znalazły się również pytania pozwalające badanym ocenić znajomość wiedzy dotyczącej procedury „Niebieskie Karty” oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy. Wszyscy ankietowani potwierdzili znajomość procedury „Niebieskie Karty”, a 90% badanych znajomość Zespołu Interdyscyplinarnego. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 14. Czy słyszała Pani/Pan o procedurze „Niebieskie Karty”?

Wykres 15. Czy słyszała Pani/Pan o działalności w mieście Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w mieście w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej. Odpowiadając, ankietowani szczególny nacisk położyli na zapewnienie osobom doznającym przemocy pomocy specjalistów – psychologów i terapeutów, zwiększenie dostępu do mieszkań

interwencyjnych, zintensyfikowanie działań policji w tym obszarze oraz zaostrzenie kar za stosowanie przemocy, a także wzmocnienie pomocy instytucjonalnej – uruchomienie ośrodka interwencji kryzysowej, grup wsparcia oraz placówek wsparcia dla ofiar przemocy. Podkreślano też konieczność prowadzenia kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy, rozszerzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych oraz zwiększania świadomości społecznej w zakresie problemów i skutków przemocy. Dostrzeżono również potrzebę izolowania sprawców przemocy oraz kierowania osób uzależnionych i stosujących przemoc na leczenie odwykowe i zajęcia korekcyjno-edukacyjne.

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Informacje, które pomogły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań i zjawisk patologicznych uzyskano, poddając analizie ankiety wypełnione w dwóch placówkach systemu oświaty funkcjonujących na terenie miasta.

Do szkół biorących udział w niniejszym badaniu ankietowym uczęszczało w roku szkolnym 2023/2024 ogółem 1 071 uczniów i wychowanków. Zatrudniano tam w tym czasie 115 nauczycieli. Uczniowie obu szkół mogli skorzystać z pomocy pedagoga, psychologa, logopedy i doradcy zawodowego, a opiekę pielęgniarską oferowała jedna placówka. Obie szkoły zapewniały dostęp do Internetu, boiska sportowego i sali gimnastycznej. W jednej ankietowanej szkole utworzono klasy lub grupy integracyjne. Obie szkoły w mieście zapewniały opiekę w ramach zajęć świetlicowych oraz oferowały zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i zajęcia dodatkowe.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano, wypełniając zamknięte katalogi zachowań negatywnych i zjawisk patologicznych oraz dysfunkcji i patologii, obejmujące 12 (w odniesieniu do środowiska szkolnego) i 6 (w odniesieniu do otoczenia rodzinnego) zmiennych. W badaniu stwierdzano ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów zawierają poniższe tabele.

Tabela 25. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w mieście w roku szkolnym 2022/2023

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba stwierdzonych przypadków		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	0	0	2
sięganie po alkohol	0	0	2
sięganie po narkotyki	0	0	2
niszczenie mienia szkolnego	2	6	0
kradzieże na terenie szkoły	0	0	2
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	2	4	0
udział w grupach negatywnych	0	0	2
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	2	37	0
autoagresja	1	3	1
ucieczki z domu	0	0	2
przestępczość ujawniona	0	0	2
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	1	1	1

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych miasta.

Tabela 26. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z miasta

rodzaj zjawiska	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	1
zaniedbanie dziecka	14
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	0
przemoc domowa	9
wykorzystywanie seksualne dzieci	0
przestępczość	0

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych miasta.

W otoczeniu szkolnym uczniów odnotowano 37 przypadków agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, 6 przypadków niszczenia mienia szkolnego, 4 przypadki dyskryminacji w grupie rówieśniczej, 3 przypadki autoagresji oraz 1 przypadek wymagający nadzoru kuratora sądowego.

Przedstawiciele obu badanych placówek zauważyli wzrost negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat. Ich zdaniem dotyczy to

w szczególności zachowań przemocowych – agresji zarówno słownej, jak i fizycznej (bójki, zaczepki, ośmieszanie), konfliktów rówieśniczych oraz cyberprzemocy.

Jeśli chodzi o zjawiska dysfunkcji i patologii w otoczeniu rodzinnym uczniów, uczestnicy badania stwierdzili 14 przypadków zaniedbań dziecka, 9 przypadków przemocy domowej oraz 1 przypadek bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Przedstawiciel jednej z ankietowanych placówek dostrzegł wzrost liczby przypadków dysfunkcji i zjawisk patologicznych w rodzinach uczniów na przestrzeni trzech ostatnich lat.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów, jak również pomocy materialnej i finansowej – dofinansowanie wyjazdów i wycieczek. Szkoły organizują także zbiórki charytatywne (żywność, odzież, środki czystości, paczki świąteczne) oraz uczestniczą w ogólnopolskich akcjach, np. „Szlachetna Paczka Świąteczna”. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na opiekę w ramach zajęć świetlicowych oraz wsparcie pedagogów i psychologów szkolnych, jak również uzyskać informacje na temat źródeł pomocy i instytucji pomocowych. Placówki na bieżąco monitorują sytuację uczniów i dostosowują pomoc do aktualnych potrzeb, a w przypadku zdarzeń losowych organizują charytatywne kiermasze.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy domowej przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami, psychologami i terapeutami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą również korzystać z porad i konsultacji pedagogów i psychologów szkolnych. Placówki zapewniają opiekę świetlicową, wsparcie emocjonalne nauczycieli oraz wychowawców, organizują także prelekcje i warsztaty ze specjalistami. Rodzice mogą liczyć na wsparcie w postaci porad i konsultacji.

Placówki podejmują różne działania profilaktyczne adresowane do uczniów. Są to m.in. przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie ogólnopolskich kampanii, programów oraz rekomendowanych szkolnych projektów. W szkołach odbywały się pogadanki, warsztaty profilaktyczne i asertywności, prelekcje, spektakle profilaktyczne oraz zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, a także treningi radzenia sobie z emocjami i stresem. W ramach działań profilaktycznych organizowano też wydarzenia

promujące zdrowy styl życia. Podczas lekcji wychowawczych omawiano zagadnienia z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy.

Do instytucji i organizacji, z którymi placówki najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Policję, Sąd Rodzinny, kuratorów sądowych i społecznych, ośrodek zdrowia, Caritas oraz placówki oświatowe.

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W pierwszej kolejności uczniowie mieli za zadanie wybrać zachowania, które ich zdaniem są przejawem przemocy. Uzyskane wyniki zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 27. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów

rodzaj zachowań	liczba wskazań	odsetek wskazań %
popychanie	42	80,8%
uderzanie	49	94,2%
kopanie	46	88,5%
duszenie	45	86,5%
szarpanie	44	84,6%
przypalanie ciała	44	84,6%
policzkowanie	41	78,8%
szantaż	38	73,1%
ośmieszanie	40	76,9%
grożenie	38	73,1%
nadmierna krytyka	37	71,1%
szkalowanie w Internecie	35	67,3%
nękanie sms-ami	34	65,4%

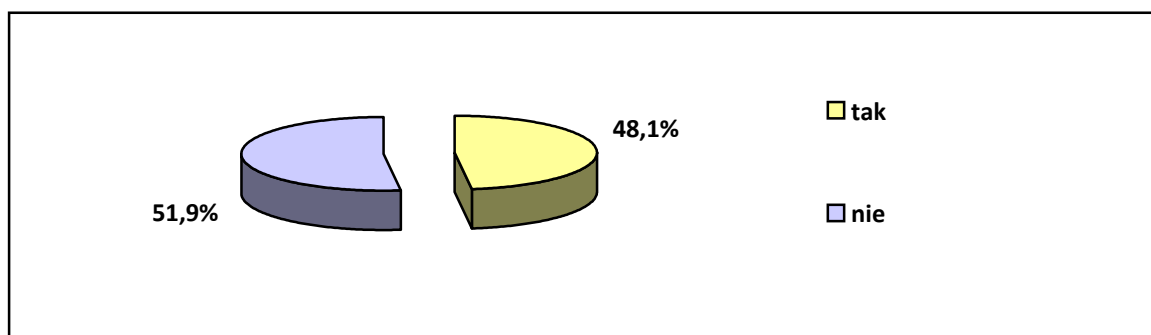
Dane z badania środowiska uczniowskiego.

Żadne z 13 możliwych do wyboru zachowań przemocowych nie zostało wskazane przez wszystkich ankietowanych uczniów. Wśród najliczniej wskazywanych zachowań, które uczniowie uznali za przejaw przemocy, znalazły się: uderzanie (94,2%), kopanie (88,5%) i duszenie (86,5%). Najmniejszy odsetek wskazań dotyczył nękania sms-ami (65,4%).

Kolejnym zagadnieniem poddanym ocenie respondentów była kwestia doświadczania przemocy ze strony rówieśników oraz w środowisku rodzinnym. W odpowiedzi na pytanie o przemoc ze strony rówieśników większość (51,9%) uczniów przyznała, że takiej przemocy nie doświadczyła, zaś 48,1% respondentów przyznało, że takiej przemocy doświadczyło.

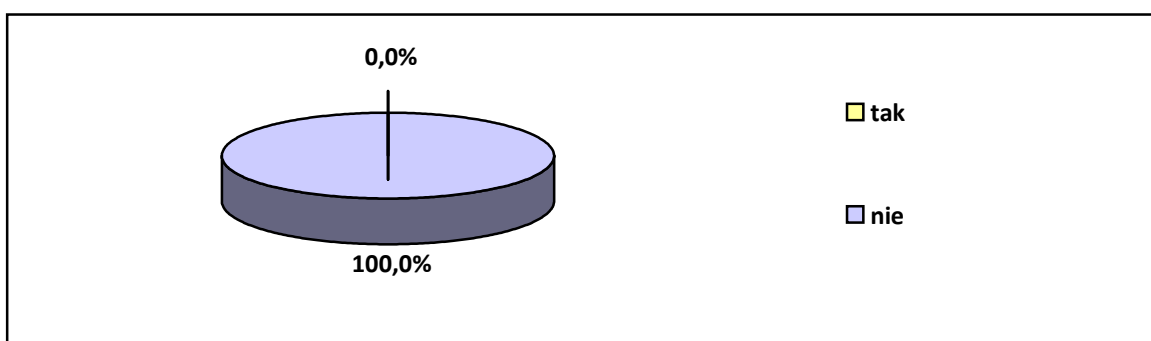
Występowanie zjawiska przemocy w domu rodzinnym nie potwierdził żaden uczestnik badania. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy ze strony rówieśników?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Wykres 17. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy w swojej rodzinie?

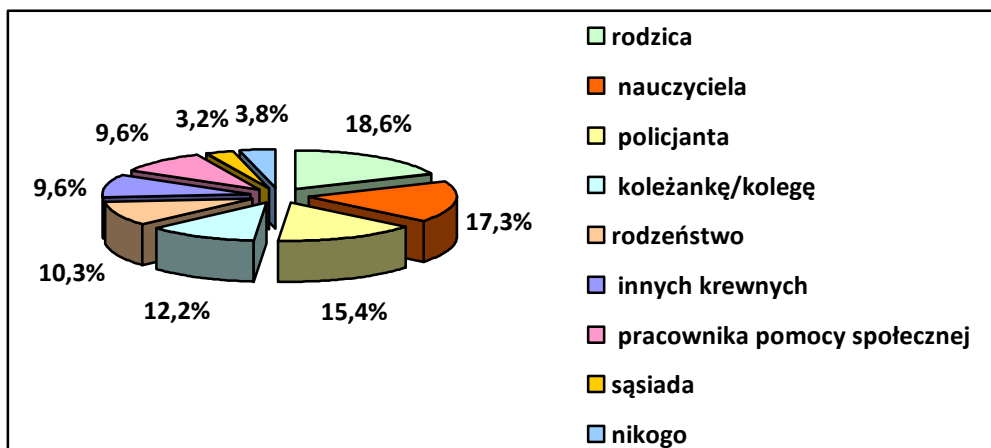
Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy w rodzinach swoich znajomych. Większość (69,2%) respondentów nie ma wiedzy o występowaniu przemocy w domach osób im znanych. Jednak 30,8% ankietowanych zadeklarowało, że słyszało o przypadkach przemocy w domach osób z ich otoczenia.

Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem przemocy lub jej doznając, należy kogoś o tym poinformować?”, zdecydowana większość (86,5%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Odmienną opinię wyraziło 13,5% ankietowanych.

Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzę o przemocy podzieliliby się z rodzicem, nauczycielem, policjantem oraz koleżanką lub kolegą. W dalszej kolejności wymieniono: rodzeństwo, innych krewnych, pracownika pomocy społecznej oraz sąsiada. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 18. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy domowej lub była/był świadkiem przemocy domowej?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Na pytanie: „Czy uważasz, że należy prowadzić akcje i kampanie informacyjne na temat przemocy domowej?”, zdecydowana większość (80,7%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Jednocześnie 19,3% ankietowanych uważa prowadzenie takich działań za bezzasadne.

Kolejna kwestia dotyczyła uczestnictwa uczniów w zajęciach poświęconych problemom przemocy domowej. Większość (55,7%) ankietowanych stwierdziła, że nigdy nie uczestniczyła w takich zajęciach. Jednocześnie 44,3% respondentów potwierdziło udział w zajęciach związanych ze zjawiskiem przemocy domowej.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy najwięcej badanych (70%) zadeklarowało, że takich obaw nie ma. Niepokój może budzić fakt, iż 21% ankietowanych ujawniło, że obawia się przemocy w szkole, 4% respondentów obawia się przemocy rówieśniczej, zaś 2,5% uczniów obawia się przemocy w swojej rodzinie i tyle samo (2,5%) uczniów wskazało na przemoc w środowisku zamieszkania.

5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM

W razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Tryb umieszczania dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub

instytucjonalnej pieczy zastępczej regulują przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Decyzję o odebraniu dziecka pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką, a w miarę możliwości w obecności i przy wsparciu psychologa. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego, nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili zapewnienia dziecku ochrony, o zapewnieniu dziecku ochrony i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej.

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT służy identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu miasta, a jej przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc domowa; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki.**

OBSZAR I: RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • funkcjonowanie na terenie miasta placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową • zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową na terenie miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • brak akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i wzrastająca liczba rodzin niewydolnych wychowawczo • rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • brak możliwości tworzenia placówek

	<p>wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie miasta</p> <ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą domową • nasilająca się w mieście skala zjawiska przemocy domowej
--	---

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc domowa** zwraca uwagę na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, funkcjonowanie na terenie miasta placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową oraz zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową na terenie miasta.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć, realizując działania strategiczne. Nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i wzrastająca liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą domową, nasilająca się w mieście skala zjawiska przemocy domowej, jak również brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie miasta – to kwestie, które należy uwzględnić w pierwszej kolejności w programowaniu działań w tym obszarze.

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień i przemocy domowej wśród uczniów 	

<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające zainteresowanie zdrowym trybem życia wśród mieszkańców miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • rosnące zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • wzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • wzrastające zagrożenie przestępczością, w tym wśród nieletnich

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień i przemocy domowej wśród uczniów, a także prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym.

Wskazane zagrożenia – wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi, rosnąca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, wzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki oraz zwiększające się zagrożenie przestępczością, w tym wśród nieletnich – mogą rzutować na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń programowych.

OBSZAR III: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych, w tym dotyczących przemocy domowej, poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego 	<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastający poziom i jakość życia mieszkańców • niedostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał miasta zapewniający jego rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb 	

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** uwypukla mocne strony, którymi są głównie: inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej. oraz możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w tym dotyczących przemocy domowej, poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego.

Jednakże mocne strony nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych słabych stron, z jakimi należy się zmierzyć. Niewzrastający poziom i jakość życia mieszkańców, jak również niedostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej – to istotne kwestie rzutuące na kształt programu działań w tym obszarze.

7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki antyprzemocowej miasta Siemiatycze na lata 2024-2030. W jej ramach zostały wskazane trudności napotkane przy wdrażaniu programu, osiągnięcia oraz najważniejsze działania, jakie realizowano, wdrażając zapisy programowe.

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu:

- braki kadrowe, lokalowe oraz finansowe.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu:

- realizacja kampanii społecznych mających na celu zmianę świadomości dotyczącą postrzegania przemocy domowej,
- realizacja działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz agresji rówieśniczej na terenie szkół miejskich,

- udzielanie poradnictwa psychologicznego, socjalnego, pedagogicznego i prawnego dla osób dotkniętych przemocą domową,
- podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
- realizacja procedury „Niebieskie Karty w rodzinach dotkniętych przemocą,
- monitoring sytuacji rodzin, w których występuje problem przemocy,
- pozyskiwanie i opracowywanie materiałów informacyjnych skierowanych do osób doznających przemocy domowej.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania programu:

- rozbudowa lokalnej oferty pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności ochrony osób krzywdzonych.

Przedsięwzięcia, które należałoby podjąć lub kontynuować w nowym okresie programowania:

- profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy domowej,
- ochrona i pomoc osobom doświadczającym przemocy,
- oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową,
- profesjonalizacja działań w obszarze interwencji i pomocy rodzinom, w których występuje problem przemocy domowej.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów programu, które zostały zrealizowane:

- prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w placówkach oświatowych i wśród mieszkańców miasta,
- wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców, w tym w rodzinach zagrożonych przemocą,
- włączenie informacji o zagrożeniach płynących z przemocy domowej do treści szkolnych programów profilaktycznych,
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową,
- udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą,
- budowanie sieci współpracy z podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Ogólna ocena realizacji założeń programu

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniego programu, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany związane ze zjawiskiem przemocy domowej, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, tak że ocena: 1 – oznacza, że programu nie wdrożono; 2 – oznacza, że rozpoczęto wdrażanie założeń programu; 3 – oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia programu; 4 – oznacza, że osiągnięto zaawansowany stopień wdrożenia założeń programu; 5 – oznacza, że w pełni i skutecznie wdrożono założenia programu, zaproponował ogólną ocenę realizacji programu na poziomie 4.

Działania ocenione najwyżej:

- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową,
- udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową,
- zapewnienie rodzinom specjalistycznego wsparcia w formie asystenta rodziny,
- izolowanie sprawców przemocy od osób krzywdzonych.

Działania ocenione najniżej:

- prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- udział miasta Siemiatycze w konkursach z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej.

III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Wyniki diagnozy problemów przemocy domowej na terenie miasta, opartej na analizie źródeł zastanych, danych z badań ankietowych oraz analizie SWOT pozwoliły na opracowanie założeń Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Siemiatycze na lata 2024-2030. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania zjawiska przemocy domowej, jak i zapobiegania temu zjawisku w przyszłości.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Siemiatycze na lata 2024-2030, jest następujący:

Podejmowanie działań profilaktycznych, doskonalenie systemu interwencji i wsparcia dla osób doznających przemocy oraz podejmowanie działań skierowanych do osób stosujących przemoc domową w celu skutecznego zapobiegania i przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Miasta Siemiatycze.

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań w następujących obszarach:

Profilaktyka – promowanie wartości wychowania bez przemocy, rozwijanie umiejętności interpersonalnych i wychowawczych.

Edukacja – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy i jej skutków, informowanie o możliwościach pomocy.

Wspieranie – przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności u osób doznających przemocy, uświadamianie o przysługujących im prawach i możliwościach rozwiązania problemu poprzez pomoc psychologiczną, pedagogiczną i prawną.

Interwencja – przerwanie przemocy, ochrona osób doznających przemocy, izolowanie osób stosujących przemoc od osób doznających przemocy, wdrażanie programów korekcyjno-edukacyjnych lub programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: POMOC OSOBOM I RODZINOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY LUB ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.	2024-2030	UM, MKRPA, MOPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba spotkań ZI - liczba rodzin objętych wsparciem ZI 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.	2024-2030	UM, MKRPA, MOPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, - liczba osób w rodzinach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” - liczba osób doznających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” 	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona osób dotkniętych przemocą domową - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy domowej
Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom.	2024-2030	MOPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona dzieci w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku

				z przemocą domową
Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin dotkniętych przemocą.	2024-2030	MOPS, NGOs, Kościół	- liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia	- wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Specjalistyczne poradnictwo dla osób i rodzin doświadczających przemocy.	2024-2030	MOPS, MKRPA, PCPR, Kościół	- liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia - liczba spotkań	- wzmocnienie bezpieczeństwa psychologicznego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - włączenie społeczne rodzin izolujących się i izolowanych
Praca socjalna z rodzinami, w których występuje przemoc.	2024-2030	MOPS	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w formie pracy socjalnej	- wzmocnienie rodzin doświadczających przemocy - ograniczenie zjawiska przemocy domowej
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	MOPS, PCPR, Policja, NGOs, Kościół	- liczba osób, którym udzielono wsparcia	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom doświadczającym przemocy
Prowadzenie rozmów i kierowanie osób	2024-2030	MKRPA, ZI, MOPS, Policja	- liczba przeprowadzonych rozmów z osobami	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą

stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych.			stosującymi przemoc - liczba osób stosujących przemoc skierowanych do udziału programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych.	domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy
---	--	--	--	---

CEL OPERACYJNY 2.: PROWADZENIE NA TERENIE MIASTA DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH, INFORMACYJNYCH I EDUKACYJNYCH MAJĄCYCH NA CELU ELIMINOWANIE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Upowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc osobom doznającym przemocy domowej oraz osobom stosującym przemoc i będącym świadkami przemocy.	2024-2030	MOPS, MKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, Policja, NGOs, Kościół	- liczba podjętych działań	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom
Prowadzenie pogadań, prelekcji na temat przemocy domowej.	2024-2030	MKRPA, ZI, MOPS, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, PPP, Policja, NGOs, Kościół	- liczba pogadań i prelekcji - liczba uczestników	- podniesienie umiejętności zapobiegania problemom dotyczącym rodzinę - zmiana świadomości społecznej
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych	2024-2030	UM, RM, MOPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne,	- liczba podjętych działań - liczba uczestników	- zmiana nastawień do problemu przemocy domowej - zapobieganie eskalacji

z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy domowej.		NGOs, Kościół		zjawiska przemocy domowej
Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków.	2024-2030	UM, RM, MOPS, MKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, PPP, NGOs, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie rodzin - eliminowanie zjawisk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rodzin - przywracanie właściwych relacji w rodzinie
Podjęcie działań zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez sport i uczestnictwo w kulturze.	2024-2030	UM, RM, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGOs	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - wyzwalanie pozytywnych emocji - integrowanie środowiska dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.	2024-2030	UM, MKRPA, MOPS, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGOs, Kościół, społeczność lokalna	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin

CEL OPERACYJNY 3.: DOSKONALENIE KOMPETENCJI KADR SAMORZĄDOWYCH I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej	2024-2030	UM, MOPS, MKRPA, ZI, PCPR, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR, PR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba odbytych szkoleń - liczba pracowników 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie kompetencji służb społecznych

w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom doznającym i zagrożonym przemocą.			doskonalących kwalifikacje	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla kadry pedagogicznej na temat problemów przemocy domowej i problemów agresji w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.	2024-2030	placówki przedszkolne, placówki oświatowe, PPP	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zajęć - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie kompetencji kadr pedagogicznych w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą. - eliminowanie zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim
Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach nakierowanych na kwestie przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy domowej.	2024-2030	UM, MKRPA, MOPS, ZI, placówki oświatowe, Policja, NGOs, społeczność lokalna	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań - liczba podmiotów objętych wsparciem 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa skuteczności oddziaływań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej

CEL OPERACYJNY 4: WSPÓŁPRACA PODMIOTÓW NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE MIASTA.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w mieście poprzez	2024-2030	UM, RM, MOPS, GKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa

stałą współpracę podmiotów działających na terenie miasta i podmiotów spoza miasta wspierających mieszkańców.		sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, Policja, SR, PR, PCPR, PPP, NGOs, Kościół	społecznej z powodu uzależnień i przemocy domowej	funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmocnienia kondycji rodzin zamieszkujących w mieście i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.	2024-2030	UM, RM, MKRPA, ZI, MOPS, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, NGOs, Kościół	- liczba podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - utrwalenie w świadomości społecznej wzorca rodziny prawidłowo wypełniającej przypisane jej funkcje i wolnej od zachowań patologicznych

Legenda

UM – Urząd Miasta

RM – Rada Miasta

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy

SR – Sąd Rejonowy

PR – Prokuratura Rejonowa

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

NGOs – organizacje pozarządowe

IV. REALIZACJA PROGRAMU

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordinatorem realizacji Programu będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Siemiatyczach. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Burmistrz, Rada Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Siemiatyczach – koordynatora programu, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej. Celem monitoringu będzie badanie czy realizacja działań przebiega bez zakłóceń. Monitoring realizacji programu umożliwi:

- systematyczną obserwację realizacji zaprogramowanych działań,
- weryfikację zgodności założonych celów z osiąganymi efektami,
- ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań.

Do monitoringu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów programu. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Z prowadzonego monitoringu zostanie przygotowane sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie przedstawione Radzie Miasta do końca marca każdego roku.

Ewaluacja Programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych. Ewaluacja programu zostanie przeprowadzona na podstawie analizy materiałów sprawozdawczych z poszczególnych instytucji zaangażowanych w jego realizację, a w szczególności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pozwoli ona na podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Programu.

3. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania działań zawartych w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Siemiatycze na lata 2024-2030 będą środki własne miasta przewidziane na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy, pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, a także środki zewnętrzne pozyskane na realizację programów osłonowych, programów rządowych lub innych, których realizacja pozwoli osiągać cele zawarte w niniejszym programie.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy.....	4
Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2023	8
Tabela 3. Liczba mieszkańców miasta w latach 2021-2023.....	15
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców miasta w latach 2021-2023	15
Tabela 5. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2021-2023	16
Tabela 6. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową w mieście	17
Tabela 7. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2021-2023	18
Tabela 8. Środki finansowe przeznaczone w mieście w latach 2021-2023 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej.....	18
Tabela 9. Liczba członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023	19
Tabela 10. Działalność MKRPA w latach 2021-2023 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście	19
Tabela 11. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Siemiatyczach w latach 2021-2023.....	22
Tabela 12. Działania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową podjęte w mieście przez ZI w latach 2021-2023	23
Tabela 13. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w mieście objęci wsparciem MOPS-u w latach 2021-2023	24
Tabela 14. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w mieście objęci wsparciem MOPS-u z powodu przemocy domowej, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2021-2023	24
Tabela 15. Asystentura rodziny w mieście w latach 2021-2023.....	26
Tabela 16. Działania profilaktyczno-edukacyjne realizowane w mieście w latach 2021-2023.....	27
Tabela 17. Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy realizowane w mieście w latach 2021-2023	33
Tabela 18. Przepięstwa odnotowane w mieście w latach 2021-2023.....	34
Tabela 19. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie miasta w latach 2021-2023	36
Tabela 20. Dozory prowadzone w mieście w latach 2021-2023	37
Tabela 21. Nadzory prowadzone w mieście w latach 2021-2023	38
Tabela 22. Jednostki wsparcia spoza miasta dla osób dotkniętych przemocą domową.....	39
Tabela 23. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady	39
Tabela 24. Parafie rzymskokatolickie, inne kościoły i wspólnoty religijne na terenie miasta	42
Tabela 25. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w mieście w roku szkolnym 2022/2023	50
Tabela 26. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z miasta.....	50
Tabela 27. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów	52
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci	43
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku	43
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy domowej?.....	44
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową?.....	44
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej?	45
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?	45
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w mieście?	46
Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy najczęściej doznaje przemocy domowej w mieście?	46
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej stosuje przemoc domową w mieście?.....	46
Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w mieście oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej jest wystarczająca?.....	47
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w mieście działania wobec osób stosujących przemoc domową są wystarczające?	47
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem na terenie miasta?	47
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie miasta?	48
Wykres 14. Czy słyszała Pani/Pan o procedurze „Niebieskie Karty”?.....	48
Wykres 15. Czy słyszała Pani/Pan o działalności w mieście Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy?	48

Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy ze strony rówieśników?	53
Wykres 17. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy w swojej rodzinie?	53
Wykres 18. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy domowej lub była/był świadkiem przemocy domowej?	54